193/A/20/44

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
SATURDAY, MARCH 29, 1969

NATIONAL LIBRARY
MAY 5 1969
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

LATVIJA AMERIKĀ

26. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 29. MARTS 19. GADS

AUTHORISED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENTS OF POSTAGE IN CASH

Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Attaisnosim savu sūtību svešumā!

KANADAS VANADŽU 15. SALIDOJUMS TORONTO (2)

māko darbību, Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne aicināja kopas atcerēties šai latviešu karavīru gadā mūsu cīnītājus Vietnamā un ASV bruņotajos spēkos citās vietās ar vēstulēm un sainīšiem, kā arī rīkot patstāvīgus sarīkojumus dzīvo un mirušo varoņu godināšanai. Sekojošās pārrunās par sūtījumiem karavīriem amerikāņu armijā V. Freija informēja, ka ASV vanadzes aizvadītajā gadā nosūtījušas gandrīz 100 sainīšu latviešu izcelsmes karaviriem Vietnamā gan Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres gadījumā, gan Ziemsvētkos, saņemot daudz pateicības vēstuļu. Turpretim DV mēnešraksta sūtījums 15 latviešu virsniekiem ASV armijā palicis gandrīz bez atbalss...

M. Valtere-Einberga, kuŗai arī dēls 18 mēnešu bijis ASV armijā, pastāstīja par vēlamo sainīšu saturu. Karavīrus sevišķi neiepriecinot saņemtie kārumi un piemiņlietiņas, pat grāmatas reizēm esot liekas, bet viņi lūdzot dzīvei nepieciešamo, piemēram, ziepes, zeķes, veļu, kaltētu rupjmaizi, žāvētus gaļas produktus u.c. Dienesta un dzīves apstākļi Vietnamā higiēniskā ziņā esot necilvēcīgi, viņiem trūkstot veselīgas pārtikas apgrūtinātas piegādes dēļ, bieži slimojot ar dažāda veida saindēšanos. Katra no ārpasaules saņemtā vēstule ejot no rokas rokā, to pārlasot desmitkārtīgi... — Attieksmē uz latviešu karavīru apzināšanu resp. adresēm, M. Valtere-Einberga paziņoja, ka īpašu sarakstu neesot, vienīgi ASV tās iegūstamas tieši no tuviniekiem.

Salidojuma darba sēde, kas risinājās izsludinātā karaviru gada zīmē, arī izskanēja ar pārrunām par latviešu karavīru dzīvi, cīņām un likteni Vietnamā. Darba sēdi lietiški vadīja Milda Vitola (Sv. Katrīnas), protokolējot T. Gailītei (Hamiltona).

Sekojošās paneļdiskusijas vadīja Tonija Krūka (Toronto), bet par laikmetīgiem tematiem referēja Margarita Dumpe (Toronto), Nora Pulciņa un Astrīda Robežgruntniece (abas Hamiltonā) un arī diskusiju vadītāja. Katra referente pakavējās pie sava temata, minot galvenās vadlīnijas, lai debates dotu tām papildinājumu.

M. Dumpe runāja par tematu „Draudzība un sirsnība kopās". Reizēm gadās, ka apzinīga darbiniece aiziet no vanadžu darba. Kādēļ? Kopās kādreiz trūkst sirsnīga vanadžu gara, kas izpaužas sadarbībā, palīdzībā, iecietībā, smalkjūtībā, veiktā darba atzīšanā, lietišķā kritikā. Organizācijas idejai vienmēr jāstāv pār personīgo „es".

N. Pulciņa referēja par tematu „Interešu grupu iedzīvināšana". Darbs vanadžu kopās būs sekmīgāks, ja katra vanadze darbosies savu interešu lokā, jo dzīve bez darbā un pienākumiem ir tukša. Interešu grupu ietvaros pie kopām organizējami aušanas un rokdarbu puduri, dziedāšanas un tēlošanas ansambļi, literāri un diskusiju vakari un līdzīgi pasākumi, kuŗi varētu ieinteresēt pagaidām neaktīvās vanadzes un, varbūt, iesaistīt jaunas, pat jaunietes. DV centrālās valdes sēdē izskanējis aicinājums dibināt pie vanadžu kopām tautas deju grupas. Pārrunās skāra arī moderno un veco laiku deju kopšanu. Vienprātīga bija atziņa, ka ļoti svarīgi jaunatnes interešu grupām rast spējīgus vadītājus, kuŗi jauniešus vaditu mērķtiecīgi, nekā gatava rokās nedodot, bet jaujot izvēlēties pat uzdevumus, kas, varbūt, pārsniedz viņu spējas, un neliedzot atzinību katram vismazākajam panākumam, jo tieši kļūdīšanās māca visvairāk.

T. Krūka, runājot par tematu „Jaunatnes ieinteresēšana", izvērtēja pērnajā novembrī notikušā pirmā Kanadas DV jauniešu saliedojuma dalībnieku atbildes iesniegtajās aptaujas lapās, kuŗas nebija jāparaksta. Šīs atbildes liecina, ka divas trešdaļas jauniešu labprāt apmeklē latviešu sarīkojumus, lai satiktu citus jauniešus. Viņiem arī patīk latviešu dziesmas un mūzika, bet ne gaŗas runas. Divas trešdaļas no iztaujātajiem bija DV biedri, tikai viens iestājies organizācijā, vecāku pierunāts, pārējie par to izšķirušies paši. Latviešu valodu labi vai apmierinoši runā trīs ceturtdaļas. Visumā iztaujātos interesē izbraukumi un dažādas nodarbības. Zinot jauniešu intereses, — norādīja T. Krūka, — viņi vispirms ir jāiejūsmina, nevis jāpārliecina, jo viņu tieksmes ir it kā sūna, kas uzsūc katru ūdens lāsi. Jāpārvar plaisa starp veco un jauno paaudzi, rodot kopīgu interesantu darba lauku. Vērojumi rāda, ka jaunie ir iejūtīgi cilvēku problēmās: trūkumā, slimībās, fiziskā vai garīgā kroplumā u.c. Varbūt jauna ceļa sākums būtu, iesaistoties kopīgā palīdzības darbā, jo arī Henrijs Fords teicis: „Kopā sanākt ir iesākums, kopā turēties ir progress, bet kopā strādāt ir panākums!"

A. Robežgruntniece pakavējās pie jautājuma „Kā pasargāt jaunatni no komūnisma ietekmes augstākajās skolās?" Trīsdas 20 gados izaugusi jauna paaudze, kuŗai mūsu dzimtene ir tāla, sveša zeme; arī mūsu tautas traģēdija tai ir tikai senu dienu vēsture. Kanadā jaunieši ir priecīgi un plāno savu nākotni brīvībā, bet viņi skolās zināšanas pieņem bez kritikas, vadās no teorijas, pieņemot katru jaunu ideju no atzītiem avotiem. Šo jaunatnes ideālismu veikli izmanto komūnisms, iefiltrējot skolās spējīgus, bet mulsināšanai labi sagatavotus mācības spēkus, piegādājot propagandas materiālus studentu vajadzībām u.t.t. Rezultātā arī mūsu jaunatne veidojas komūnisma ideju paspārnē, un vēlāk to grūti pārliecināt, ka prakse ir citāda nekā teorija.

Ko darīt? — jautāja referente. Pēc otra pasaules kaŗa, kad Pad. savienība uzvarā gavilēja, mēs savā izmisumā zvērējām ciņu turpināt. Kas iznācis? Mūsu bērni aug par komūnistiem!... „Mēs" ir katrs trimdas latvietis. Mums trūkst vārdu, kas deg, nemaz ne-

(Nobeigums 4. lpp.)

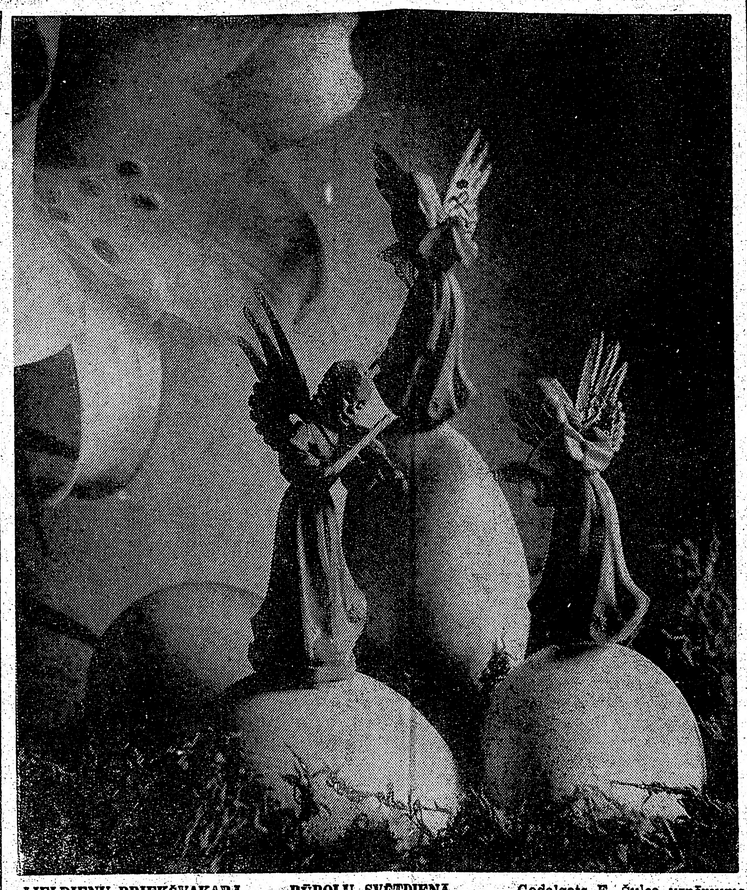

LIELDIENU PRIEKŠVAKARA — PŪPOLU SVĒTDIENA Godalgots E. Šulca uzņēmums

Ari šovasar latviešu valodas kursi

KALAMAZŪ LATVIEŠU STUDENTI IZSŪTĪJUSI 1900 AICINĀJUMU

Lingvists prof. Jāzeps Lelis kopā ar Lalitu Muižnieci arī šovasar inācis latviešu valodu Rietummičigenas uñiversitātē Kalamazū. J. Lelis savu doktora disertāciju aizstāvējis 1961. gadā Harvardas universitātē salīdzināmajā valodniecībā (Latgaliešu valoda baltiešu dialektu starpā). Tagad viņš ir Hovardas universitātes profesors Vašingtonā, kur viņa pārziņā ir lingvistikas un salīdzināmās valodniecības katedras. Viņš mācījis latviešu valodu kursos un Divreizdivi semināros, pērnvasar — Rietummičigenas universitātē.

Lalita Muižniece būs Dr. J. Leļa asistente valodas mācības un literātūras kursā. Viņa ieguvusi bakalaures gradu (B. A.) angļu un vācu valodā Rietummičigenas universitātē un pašreiz strādā gar maģistres darbu lingvistikā un audzināšanā.

Marta vidū Kalamazū latviešu studentu kopa izsūtīja 1900 informācijas biļetenu — no krasta līdz krastam — par kursu gaitu un priekšmetiem. Tāpat kā pērnvasar, kursi notiks katru dienu, piecas dienas nedēļā, un ilgs sešas nedēļas — no 23. jūnija līdz 1. augustam.

Pamata kurss būs „Valodas mācība un rakstu darbi" un ietvers gramatikas atkārtošanu, vārdu krājuma paplašināšanu un vingrināšanos idiomu lietošanā. Rakstu darbos studenti iepazīsies ar dažādiem latviešu prozas stiliem un vingrināsies to atdarināšanā. Otrs kurss — „Pārskats par latviešu literātūru" — ietvers īsu apskatu par tautas gara mantām, pirmā romāna rašanos, modernās latviešu valodas un literātūras attīstību. Kursā apskatīs galvenos autorus un virzienus latviešu rakstniecībā no 19. gadsimta beigām līdz mūsu dienām.

Šādus divus kursus ar apmēram līdzīgu programmu prof. Lelis mācīja arī pagājušajā vasarā. Pilnīgi jauns tomēr būs trešais kurss — „Jaunākās latviešu literātūras seminārs". Tajā prof. Lelis apskatīs latviešu literātūras attīstību abās pusēs dzelzs aizkaram kopš otra pasaules kaŗa. Studentiem semināra nobeigumā būs jāizstrādā pētstāvīgs pētījums par kādu noteiktu autoru vai literāru strāvu. Šī kursa aplikantiem minēts priekšnosacījums: vēlami tādi, kas mācījušies latviešu literātūras kursā Rietummičigenas universitātē pagājušajā vasarā vai līdzīgā kursā kādā citā mācības iestādē.

Kursu vadība ieteic ikvienam studentam divus (bet ne vairāk!) no minētajiem kursiem, jo tie viens otru papildina. Dabīga radniecība ir valodas mācībai ar literātūras kursu. Literāro darbu fragmentus lietos kā stila piemērus un gramatikas analīzes materiālu. Prospektā uzsvērts, ka paidagogi latviešu valodas mācības un rakstu darbu kursā lietos modernās lingvistikas metodes un pamatprincipus.

Nav šaubu, ka aspirantu zināšanas būs ļoti dažādas. Tādēļ īpaši valodas mācības kurss plānots tā, lai kursanti ar mazāku valodas prasmi, intensīvi mācoties, varētu ātri progresēt. Citi ar augstāku zināšanu līmeni, sistēmatiski atkārtojot, aizpildītu eventuālos „robus". Bez tam lektori vēlas ierosināt kursantus veikt kādu īpašu apceri valodas mācības vai literātūras laukā. Še varētu ietilpt arī jautājumi par metodiku un programmām latviešu papildskolu kursā.

Visdabīgākā izvēle būtu valodas mācības un literātūras kurss, kuŗi, kā jau teikts, viens otru papildina. Tomēr arī tie aspiranti, kuŗiem diezgan priekšzināšanu nesenās latviešu literātūras seminārām, darītu labi, paralēli strādājot valodas mācības kursā. Tas dotu iespēju atkārtot gramatiku un vingrināties rakstu darbos.

Universitātes vadībai iesniegts sīks mācību apraksts, lai reflektētu uz ieskaitījumu (credit course). Taču pagaidām visi trīs kursi ir bez akadēmiskās ieskaites (non credit courses). Mācības maksā par atsevišķu kursu ir 60 dol., par diviem — 100 dol.

Dr. Valdis Muižnieks arī šogad uzņēmies kursu administrātora pienākumus. „Ja kādam šķērslis ir mācības naudas sagādē," viņš norādīja, rakstiet „Latvian Heritage Foundation sekretārei Mārai Abolinai, 826 Howard St., Kalamazoo, Mich., 49001, stipendijas izkārtošanai. Turpat organizācijas var adresēt laipnus stipendiju pieteikumus. Apmeklējuma gadījumā studentiem nav jāmaksā par ēdienu, bet nakšņošanai jāmeklē kāda istaba pilsētā vai jādodas uz kādu no mēģināsim izkārtot latviešu ģimenēs vai universitātes dormitorijās. Nevilcinieties ar pieteikšanos, jo pēdējā diena — 1. maijs nav tālu! Ja līdz šai dienai nebūs pietiekams dalībnieku skaits, universitāte kursus atsauks."

Tuvāka informācija par kursiem pieprasāma Dr. Valdim Muižniekam, 2318 Gull Rd., Kalamazoo, Mich., 49001, U. S. A.

A. Zaļinskis

Ilggadējais Kanadas DV valdes loceklis Kārlis Bencons (pa kreisi), kas, vēlēdamies pelnīto atpūtu, šogad vairs nekandidēja uz valdes amatu, pateicībā par veikumiem līdzšinējā darbā saņem no Kanadas DV valdes priekšsēža E. Krūkas zelta medaļu. Aizmugurē valdes vicepriekšsēdis J. Galiņš.

Foto: J. Liģers

Eriks Dunduŗs

Pašreizējās Rietumu — Austrumu attieksmes un mūsu iespējas

REFERĀTS ASV DV INFORMĀCIJAS DARBINIEKU SANĀKSMĒ 8. FEBRUĀRĪ ČIKAGĀ

II

Ja arī prezidenta Niksona ārpolitika, manā vērtējumā, iezīmēsies kā mērķtiecīgāka un ja arī Latvijas, Baltijas un citu padomju apspiesto tautu traģēdija biežāk tiks projicēta starptautiskajos forumos, tad tiri praktiskajā ziņā tā vismaz uz laiku saglabās status quo turpinājumu. Tāds ir mans vērtējums par Latvijas un citu apspiesto tautu brīvības izredzēm tuvākās nākotnes skatījumā, izvērtējot tās pašreizējo Rietumu un Austrumu attieksmju plāksnē.

Kādas tad ir mūsu iespējas un kādi tad varētu būt mūsu nākotnes darbības plāni pašreizējos apstākļos?

Neatsakoties ne no mūsu principiem, ne no mūsu gala mērķa, mūsu nākotnes plāniem jābūt elastīgiem, tālredzīgiem un izdomas bagātiem. Tiem jābūt reāliem un jāatspoguļo bez emocijām tās praktiskās iespējas, kuŗas mums paver pašreizējais politiskais stāvoklis. Sausi dogmatiska pieeja mūsu nacionālpolitisko centienu īstenošanā var būt tikai kaitīga, jo tā nepieļauj jebkādu stratēģijas maiņu vai jaunu risinājumu.

Mums jāsaprot, ka, laikiem un notikumiem mainoties, paveŗas jaunas iespējas un jauni ceļi. Tos varēsim izmantot tikai tad, ja periodiski izvērtēsim attiecīgā laika starptautiskās politikas iezīmes un ievirzes. Ar šādu pieeju tālākās nākotnes skatījumā mūsu darbs kļūs mērķtiecīgāks un sekmīgāks.

Man šķiet, ka pienācis pats pēdējais laiks radīt darba grupu, kuŗa iesaistītos šajā izvērtēšanas un pārvērtēšanas procesā. Šī darba grupa darbotos nepārtraukti, paiaikam savus atzinumus iesniedzot Amerikas latviešu apvienības valdei izvērtēšanai un varbūtējai iedzīvināšanai. Pašreizējais ALAs valdes padomnieku iestādījums, dodot tam attiecīgas pilnvaras un darbības norādījumus, būtu labs sākums šī uzdevuma veikšanai.

Praskaņoties specifiski mūsu pašreizējām iespējām un uzdevumiem, kā pirmo gribu minēt mūsu enerģisku iestāšanos, lai panāktu raidījumus baltiešu valodās uz Igauniju, Latviju un Lietuvu no Brīvās Eiropas raidītāja Minchenē. Šķiet, ka pašreizējā ASV valdība šādu ieteikumu vismaz netieši atbalstītu. Mūsu tautas brāļiem un māsām dzimtenē šie raidījumi būtu jo iespaidīgi morāles ziņā.

Pavisam maz kā ASV latvieši līdz šim esam darījuši, lai sistēmatiski informētu ASV sabiedrību par Latviju un mūsu iecerēm darbā par tās brīvību. To varētu panākt ar ikmēneša biļetenu angļu valodā, kuŗu piesūtītu ASV vadītājām personām, visiem kongresa locekļiem, izciliem sabiedriskā un kultūrāli zinātniskā lauka pārstāvjiem, kā arī visiem tiem, kuŗu spējās ir iespaidot ASV sabiedrisko domu. Šo darbu ar samēra mazu budžetu varētu paveikt ALAs informācijas birojs.

Lai šo darbu ieviešmātu, par jaunu jaaktivizē sis informācijas birojs, piesaistot par tā vadītāju kvalificētu augstu darbinieku. Tas, protams, prasītu papildizdevumus, bet tām ASV latviešu trimdas sabiedrībai ir jāatrod. Ir nepieciešams, ka šis tik ļoti svarīgais birojs jau labu laiku nedarbojas tiesi personāla trūkuma dēļ. Aktīvs informācijas birojs ne tikai stimulētu visu latviešu organizāciju politisko darbību, bet raditu arī ciešakas sadarbības saites starp Amerikas latviešu apvienību un ASV latviešu sabiedrību.

Apzinoties, ka brīvības atjaunošana Latvijā nav panākama vienā paņēmienā, mums janosprauž musu nacionālpolitiskā darba starpposmi, censoties tos piepildīt ar mērķtiecīgu darbību reālāsu robežās.

Izprotot, ka trimdas darbības pats galvenais uzdevums ir darīt visu iespējamo dzimtenes labā, uzlaboti sakaru veidi ar tautu Latvijā ir priekšnoteikums mērķtiecīgiem nākotnes pasākumiem. Ir jāatrod veids, ka apgūt mūsu vērtības esošās tautas daļas pulsu, kā uzzināt tās vēlmes un kā saskaņot nākotnes ieceres. Tikai tad mums būs garantija, ka mūsu darbības virziens iet kopsolī ar tautu dzimtenē. Kā to izdarīt, ir daļa no mūsu trimdas stratēģijas, tādēļ par to saprotamu iemeslu dēļ mēs trimdas preses slejās nerunāsim, atstājot jautājuma atrisināšanu mūsu trimdas vadības rokās.

Jāizvērtē arī mūsu spontānā reakcija uz nesenajiem notikumiem Čechoslovakijā. Vai to zemapziņā izraisīja mūsu draudzība un simpatijas pret čechu tautu? Ja tas tā nebija, vai tā notika politiska nobrieduma rezultātā, apzinoties, ka mums, varbūt, jāsāk atbalstīt ikviena lieta, kuŗa vājina Maskavu un ir it kā starpposms tālajā ceļā uz tautu brīvību? Kā mēs reaģētu, ja kaut kas līdzīgs notiktu Latvijā? Sie ir visai svarīgi jautājumi, kuŗi mums jāizdebatē, un uz kuŗiem mums jāatrod atbildes.

Īsumā gribu vēl piemināt nepieciešamību aktīvi iesaistities abu lielo amerikāņu politisko partiju darbā. Šī iesaistīšanās paveŗ jaunus ceļus un jaunas iespējas ievirzīt mūsu nacionālpolitiskos centienus labvēlīgākā gultnē. Šī iespēja mums visiem būtu jāizmanto!

Kaut Latvijas brīvība šobrīd ir tikai nākotnes sapņu lolojums, mūsu darbs tieši tagad ir neaizstājami svarīgs. Nav šaubu, ka, pateicoties mūsu neapsīkstošajai enerģijai un mērķtiecīgajam darbam pēdējo divu gadu desmitu laikā, ir noturēts vismaz status quo stāvoklis. Stāvokli un laikā, kad politiskā iniciātīva lielāko tiesu atradusies Pad. savienības rokās, būtu nepareizi šo faktu neatzīt par jo zīmīgu sasniegumu.

Beidzot gribu atzīmēt, ka nesatricināma ticība Latvijas gaišākai nākotnei ir pamatnoteikums sekmīgam darbam mūsu nacionālpolitiskajā laukā. Mums visiem jāsaprot, ka cīņu par tautas brīvību nevaram sasaistīt ar laika jēdzienu, bet, smeļoties spēku mūsu zemes likteņgaitā, cīņa jāturpina līdz tai dienai, kad uzausīs brīvības rīts.

Skrejcejā uz brīvību nav domāts mazdūšīgajiem, neticīgajiem un cerību zaudējušajiem! Uz tā jāpulcējas visiem tiem, kas tic Latvijas nākotnei!

Strupausa pirmā diena brīvībā

ELLAS ANDERSONES LIELDIENU PASAKA

„Ej nost no ceļa!"

„Nemaisies pa kājām!"

„Atkal jau priekšā!"

Tā no agra rīta Strupausi no kakta kaktā dzenā lielie. Visiem darba pilnas rokas. Māte rīkojas ap plīti. Pati pelēka, biezajos garaiņos viņu grūti saskatīt. Bet no soļu švīkstēšanas un katliņu grabēšanas Strupausis zina, kad māte nes vārītās olas uz pieliekamo, kad ar jēlām atpakaļ atgriežas. Tēvs no pieliekamā ārā nenāk. Viņš vēl arvien triepj uz olām krāsu, krauj tās grozos un pats, gabaliņu tālāk nostājies, par savu darbu priecājas. Ak, to olu! To olu! Veseli kalni! Dievs vien zina, kur tēvs tās visas sadabūjis.

Tēvam pa kājām maisīties Strupausim nav brīv. Var tikai pa durvju spraugu paskatīties un arī vienīgi tad, kad lielie neredz. Citās dienās Strupausis no lielo dzenāšanas pie vecāsmātes patvēries. Šodien nevar. Tās gulta tukša. Pat maisa tur nav. Vecāmāte no gultas maisa izkratījusi sagulēto pērno sienu un piebāzusi to par jaunu ar kūļu. Maiss nolikts ārā aiz durvīm, augsts un čaukstīgs. Strupausim tā patiktos pa to palēkāt un pakūlenot. Nevar. Lielie tik' dzenā mazo no vienas istabas otrā, bet ārā, brīvībā nelaiž. Tur Strupausis nebūtu nevienam pa kājām. Bet lielie negrib, un tāpēc nevar. Pieies pie loga. Vismaz laukā paskatīsies. Taču laiks ātrāk paies.

Tikko zaķēns uz ķeblīša notupies, klāt māsa Baltkakle. Bļoda ar ūdeni un lupatas jau zem loga noliktas. Viņa spodrinās loga rūtis. Bet Strupausim par katru cenu gribas redzēt, kas ārā notiek. Pāri māsas plecam, pirkstgalos pacēlies, viņš skatās.

„No tevis šodien nekur tverties," māsa pukojas un ar lielāku troksni nekā parasts noliek bļodu citā vietā. Ūdens saviļņojas un slakās pāri bļodas malām.

Neviena nepamanītam, Strupausim palaimējas izlavīties laukā pa durvīm. Atsēžas zem loga uz sola un skopajā pavasara saulītē silda kažoku. Vecaistēvs ratiņus labo. Strupausis zina, ka rīt pavisam agri, vēl pirms gaismas, tēvs un māte izbraukās visas apkārtējās mājas un, kamēr bērni vēl cietā miegā gulēs, noliks māju tuvumā pie kāda koka vai krūma katram bērnam pa olai.

Strupausis paceļ degunu. Kaut kas nāsis kutina. Dūmi. Tā gan. Sestdiena. Vecāmāte pirti kurina.

„Būs pēršanās," Strupausis priecājas.

Aizies līdz vecaimātei. Tā vēl nekad nav jaunāko mazdēlu atgrūdusi.

Vecāmāte smeļ no dīķa ūdeni, nes un lej pirts katlā. Kad uguni pakurs, ūdens sasils. Siltā ūdenī mazgāts kažoks vairāk spīd.

„Neej tik tuvu dīkim!" vecāmāte brīdina. Par ārā iznākšanu nebaras.

Strupausis paskatās lejup uz gravu. Kā būtu, ja aizcilpotu pāri gravai un pasauli apskatītu? Viens pats Strupausis vēl tik tālu nav bijis. Tikai pāris reižu kopā ar tēvu un māti. Šai pusē zied baltie smiega pulkstenīši, vizbulītes. Pa retai, tomēr zied. Rudenī viršu ziedu bija daudz vairāk. Tad visa grava izskatījās, it kā ar zaļgani lillā segu pārklāta. Šai pusē krasts pilns ar lazdām. Rudenī tām zaros karājās apaļi, cieti un brūni bumbuļi. Tagad no katra zara uz leju nokarājas gaŗas, dzeltenas bārkstis. Pieskaries, dzelteni putekļi vien pašķīst. Skaties, kur gribi, dzeltenās bārkstis visur. Labi, ka tēvs rudenī daļu cieto bumbuļu olu krāsām nolasīja. Ej nu sazini, vai citādi lazdas dzelteno smagumu noturētu.

Strupausis palec pāris soļu uz priekšu. Pie pirmā lazdu krūma viņš paceļas uz pakaļkājām un ar priekšas ķepu sit pa zemāko zaru. Dzeltenie putekļi sabirst kažokā, lien nāsīs un kutina. Strupausis šķaudās. Skatās, vai lielie nav viņa šķavas sadzirdējuši? Mājās nesauc, tad viss labi. Paleks vēl pāris soļu uz priekšu. Pasitīs pa citu zaru. Tādi paši putekļi gaisā paceļas. Spēlīte Strupausim iepatīkas, un viņš cilpo no viena lazdu krūma uz otru. Acis slaukot, Strupacis atceras, ka tēvs krāsu vārīšanai nesa mājās arī bērzu pumpurus. Kādi gan tagad izskatās bērzi? Strupausis skatās pa labi un kreisi. Bērzu nekur. Viņš pamet skatienu pāri gravai. Jā, tur bērzi aug rindā vien. Stumbri visiem līdz pašai zemei balti. Zari iesirmi. Kā būtu, ja tos tuvāk apskatītu?

Un Strupausis cilpo no viena krūma uz otru. Tā mācījuši tēvs un māte. Liekot soli, lai arvien skatienu pa labi un kreisi metot. Metot skatienu sānis, Strupausis ievēro: jo tālāk no mājām, jo grava dziļāka un zem krūmiem mazāk sniega pulkstenīšu un vizbulīšu. Bet, kad sāk cilpot pretējā krastā augšā, atkal visa zeme pilna baltiem un ziliem ziediem. Pie zemes pieplakušie ziedi Strupausi neinteresē. Tos ap māju diezgan redz. Strupausis slien galvu gaisā un skatās bērzu galotnēs.

Nekas sevišķs. Lazdas smukākas. Bērziem zari kaili un sirmi kā vecāsmātes un tēva kažoks. Bet priedes Strupausim patīk. Dzelteni brūngaņā miza vietām tik plāna, ka ilgā par stiklu lietot varētu. Un kas tie zaru gali par dzelteni zaļem, lipīgiem izaugumiem? Pieliec tādam, saulē sasilušam, ķepu — līp. Jāpagaršo. Ne salds, ne sūrs, bet gards. Un Strupausis daudz nedomā. Noskata zemākiem zariem priedīti, izslienas uz divkāji, izstiepj kaklu un nokož acij patīkamo skosti. Gards, kas gards. Nokož vēl vienu. Patiešām labs. Varbūt tāpēc, ka vēders tukšs; varbūt tāpēc, ka tā ir Strupausim pirmā paša sagādātā maltīte.

Kad izsalkums apmierināts, Strupausis cilpo tālāk. Pamet skatienu pāri plecam. Pāri gravai ir mājas. Bet pašreiz zaķēnam ir pilnīgi vienalga, kur mājas atrodas. Radusies izdevība pašam uz savu roku pasauli apskatīt, un to viņš tagad darīs. Pacilpo, atsēžas un skatās.

— Pasaule, laikam, visur vienāda, — Strupausis domā. — Še tāpat kā pie mājām lazdas ar dzeltenām bārkstīm, priedes ar lipīgiem izaugumiem zaru galos. Baltas un zilas puķes. Tikai bērzu gan pie mājām nav.

Un tad zaķēns apskata tā pamatīgi pie mājām neaugošo koku. Iepatikas tīri labi. Vismaz baltie stumbri ir skaisti. Uz sirmajiem zariem var arī neskatīties. Visliekais pārstelgums Strupausim ir par eglēm. Ap māju tādas mazas vien aug. Zari līdz pašai zemei. Palien apakšā, un neviens tevi neredz. Še egles ir gaŗas un platas. Lai galotni saskatītu, galva labi pakausī jāpasviež. Pašas egles tumšas, bet arī tām zaru galos gaiši izaugumi. Strupausis skatās, vai kādai nebūtu zemāks zars. Pie augstajiem klāt netikt. Palec uz priekšu. Ir viena otra zemiem zariem arī. Strupausis nokož gaiši zaļo izaugumu. Ne sūrs, ne rūgts, bet ne uz pusi tik gards kā priežu skostis. Bet egļu zaros mazi, sarkani čiekuriņi. Ziemā tēvs un māte čiekurus no meža mājās nesa, krāsni kurināja. Tie bija tumši brūni. Izskatījās kā no atsevišķām cietām un asām lapiņām kopā saspiesti. Šie te glumi, lipīgi un sarkani. Strupausis pavirzās no egles nost. Skatās uz augšu. Galotnē sarkano čiekuru veseli čemuri, apakšējos zaros tikai pa retam.

Strupausis atsēžas, atvelk elpu un pamet skatienu uz nocilpoto ceļa gabalu. Mājas vairs neredz, bet Strupausis zina, ka tās ir pāri gravai. Viņš arī zina, ko pašreiz tur katrs dara. Vecāmāte pirti kurina, vecaistēvs palīdz. Nes uz pirti slotas, ķipjus, kur mazgāties. Bet tam vēl laika gana. Uz pirti iet tikai ar krēslu. Pašreiz laukā gaiša diena. Vēl jāpacilpo.

Tālāk pazemā priedē vārnu pāris ligzdu vij. Vārnu māte tup uz zara, skatās zaķēnā un labrīt vietā, kaklu staipot, saka: krā-krā. Tad paceļas spārnos un aizlaižas. — Paskat, — Strupausis domā, — liela un veca vārna. Bet arī tai spārnos cilāties patīk labāk par ligzdā tupēšanu. Nez', vai arī es kādreiz gribēšu mājās vien tupēt? Bet tagad man patīk cilpot. Kas par skaistu un mīkstu sūnu! Zaļa, tieši kā vecāsmātes sega.

Zaķēns palecas un met mīkstajā sūnā kūleņus. Vienu. Otru. Trešo. Un tā bez gala, kamēr liekas, ka pasaule nestāv uz vietas, bet apkārt skrien. Nekas. Pagulēs. Cik ilgi tā riņķos? Strupausis noliekas guļus. Acis gan miegam nevēr. Aizmigs un daudz kas neredzēts paliks. Ne jau katru dienu uz savu roku pasauli skatīt tiks. Un pasaulē tomēr ir ko redzēt. Koku zaros lēkā vāveres. Putni laidelējas, cits pavisam zemu, cits augstu, tikko saredzēt var. Un Strupausim vairs nepatīk zaķim būt. Viņš vēlas būt putns. Paceltos spārnos un aizlidotu uz lielo mežu. Tēvs un māte tur jau bijuši. Stāstīja, ka koki itin visi tur esot gari un resni. Augšā zari tā sapinušies, ka pat saulainā dienā zem tiem krēsla pastaigājoties.

Plašo lauku pārcilpot būtu tīrais nieks, bet — suņi. Tur klajumā esot Mežmaļu mājas, tajās dzīvo cilvēki, un kur cilvēki, tur arī suņi. No suņiem jāsargās. To Strupausis zina. Vēl pagājušajā gadā viņam bija brālis Baltpieris. Neklausīja tēvu un māti. Cilpoja pāri laukam un vairs mājās nepārnāca. Tēvs un māte raudāja, teica, ka Mežmaļu suņi esot brāli sakoduši. Ja Baltpieris būtu tēvu un māti klausījis, vēl šodien kopā ar Strupausi pa gravu cilpotu. Jā, tēvam un mātei jāklausa. Jāklausa? Domās Strupausis vārdiņu „jāklausa" atkārto vairākas reizes un tad piepeši nobīstas. Arī viņš šodien ir neklausīgs. Lielie gan teikuši, lai pa kājām nemaisās, bet viņš pasaulē aizlaidies.

— Būtu uz mājām jālec, — Strupausis aizvec acis un prāto. Nogurums izstiepj zaķēnam kājas uz sāniem, noliek galvu pie zemes. Pavasara saule kažoku silda. Plakstos ielec saldais miegs. Koku zaros vējs dzied žūžu dziesmu, un Strupausis jūtas kā vecāsmātes azotē.

Cik ilgi gulējis, Strupausis nezina, bet, kad acis atver, visapkārt bieza krēsla. Viņš spiež acis ciet un ver atkal vaļā. Krēsla gan, gaismas nekur. Kad galvu sūnās ielika, saule spīdēja. Tagad debess pamale sārta, saules nekur. Pirmo reizi visā gaŗajā dienā Strupausis nožēlo, ka nav vecākus klausījis. Gribas mājās tikt, jo ātrāk, jo labāk. Viņš pieceļas sēdus. Pagaidi. Uz kuru pusi jāiet? Kur tagad atrodas mājas? Domas nestrādā. Kā arī nepūlas, nevar un nevar atcerēties, kurā dzeltenā pusē pašreiz mājas. Un pavisam droši Strupauša sirdī galvu cilāt sāk sirdsapziņa:

„Kāpēc neklausīji? Kāpēc pa vecāsmātes aizmuguri uz gravu aizlavījies?"

— Nekad vairs tā nedarīšu, — Strupausis pats sev solās, un šai brīdī viņš ir pārliecināts, ka solījumu turēs.

Bet — cik ilgi tā tupēsi? Kaut kas jādara. Vismaz pasliesies uz pakaļkājām. Varbūt ieraudzīs kādu jumtu? Redzēs dūmus kūpam? Nekā. Visapkārt tikai lazdas, bērzi, priedes un egles. Pat sīkie kadiķu krūmi stipri vien gaŗāki par Strupausi. Tikai vienu viņš zina: mājas atrodas pāri gravai. Paskatās. Gravā krēsla vēl biezāka nekā še. Un no biezās krēslas Strupausim bailes tikpat lielas, kā no Mežmaļu suņiem. Bet — ja mājās tikt grib, pāri gravai jātiek.

Gandrīz pilnīgi aizvērtām acīm Strupausis metas pa stāvo krastu lejup un bez elpas ievilkšanas pretējā krastā augšā. Kurp tagad? Skries uz labu laimi pa labi. Cilpo. Silenas kājās, skatās un cilpo atkal. Strupausim liekas, tā jau veselu mūžību skrien. Ne tikai vienu dienu, bet gaŗus gadus viņš ir prom no mājām. Kaut kur gaisā paceļas vientuļa vārna un nošvīkstina spārnus tieši virs Strupauša galvas. Viņš spēji pieplok zemei. Aiztur elpu un klausās. Krēsla jau gandrīz tumšā pārvērtusies. Acis redz tikai to, kas deguna galā. Bet tāpēc ausis ir divkārši dzirdīgas. Tās saklausa čaukstēšanu, čīkstēšanu, ūdens burbuļošanu. Strupausis nekustas un tikai klausās. Skaņas nerimstas. Turpinās bez pārtraukuma. Tuvāk nenāk. Turpat uz vietas vien paliek. Zaķēnam bailes. Viņš dreb no vēsuma un bailēm.

Kāpēc skrēju prom no mājām? Gribēju pasauli redzēt? Ko es redzēju? Nekā. Debess visur vienādi zila un zemei kā bļoda pāri pārgāzta. Koki tādi paši še kū pie mājām.

Lielas asaras rit pāri Strupauša degunam un pazūd sūnā. Paradis vakaros reizē ar tumsu gulēt iet, arī tagad miegs klāt. Kā arī Strupausis nepūlas acis vaļā turēt, miegs ir stiprāks. Tikai īsu brīdi acis aizveras, tikai īsu brīdi snaudiens paņem zaķēnu savā varā...

Kad pēc īsas atpūtas viņš pamostas, pats savām acīm vairs netic. Visapkārt gaišs. Ne jau dienas gaisma, nav tā, kā būtu, ja saule debesīs spīdētu. Gaisma ir zilgani bāla, bet tomēr tā ir gaisma. Var saredzēt, kur atrodies, pat labu gabalu ceļu sev priekšā redzēt var. Strupausis paceļ acis un skatās debesīs. Taču ūdeņi, kas gaismu dod. Debess ir tumši zila. Saules nekur. Mēness gan pavisam lēnā soli uz priekšu velkas.

— Paskat kāds, — Strupausis domā, — siltumu tu nedodi, bet krēslainu gaismu gan. Arī tā laba.

Strupausis pieceļas, sapurina galvu, ka ausis vien noplakšķ. Nogurums tālāk pavirzās. Tagad viņš izpleš acis, cik plati var, un skatās, vai neieraudzīs pazīstamu vietu. Māju tuvumā viņš katru vietu pazītu. Še nepazīst. Visapkārt spokainu ēnu pilns mežs. Un atkal bailes sāk knaibīt nomaldījušos zaķēna sirdi.

Cik ilgi uz vietas tupēsi? Dos vien kājām vaļu. Un zaķītis skrien pa gravas krastu taisni vien, uz priekšu vien, ceļā pagadījušamies kokiem un krūmiem līkumus apmezdams.

Vienā tādā pagriezienā Strupausis pamet skatienu sānis un baltēs atsēžas: gandrīz viņam blaku skrien milzīgs zvērs. Daudz lielāks, daudz gaŗākām kājām un ausīm nekā Strupausim. Zaķēns pats sēž un nekustas, tikai acis uz līdzskrējēja pusi pabola. Arī tas tagad nekustas. Strupausis izturas, cik mierīgi vien var, pat elpot baidās. Redzēs, cik ilgi milzis uz vietas izturēs? Cik ilgi gaidīs? Tas tomēr nekustas. Strupausis paceļ galvu. Tas dara to pašu. Un tagad zaķēna sirds vairs neiztur. Viņš lec kājās un skrien, skrien bez apstāšanās. Pamet ne skatienam sānis. Gaŗkājis turas līdz. Paliek gan kādreiz soli vienu vai divus aizmugurē, bet pa lielākai daļai blakus vien turas. Strupausis vēlas tikai vienu: kaut drīzāk klajumā tiktu. Varbūt tur sekotājs līdz neskries. Bet mežam ne gala, ne malas. Krūmi un koki. Koki un krūmi. Liekas, visu pasauli mežs aprijis.

Skrejot Strupausis elpo īsi un ātri. Kam nu bēgot laika elpu dziļi krūtīs vilkt? Ari apkārt skatīties nav laika, ne patīkas. Viņš skatās tieši uz priekšu un redz tikai to, kas pašā deguna galā, kam pavisam klāt pieskriets. Tā pusizdzisušo ugunskuru un netālu no tā uzslieto telti Strupausis ierauga tikai tad, kad priekšējās gandrīz karstajos pelnos iesviestas.

— Ugunskurs? Uguni cilvēki dedz. No tiem jo tālāk, jo labāk. Kas tas par jumtu? Tieši virs zemes? — Strupausis apstājas un skata telti. Jaunie brīnumi liek aizmirst pēdās skrējēju.

Pirms dažām dienām māte bija paņēmusi Strupausi līdz uz Mežmaļu rudzu lauku. Jaunie asni. Ak, kā tie garšoja! Tos atceroties, Strupausim vēl tagad mute slienām pildās. Toreiz viņš redzēja cilvēku mājas. Tās bija zem jumtiem, bet jumti atradās tālu no zemes. Šis te tieši virs sūnām, izskatās kā pa roku galam nosviests.

Bailīgi Strupausis pavirzās tuvāk telttij. Iekšā gan neies. Tur, varbūt, ir cilvēki. Strupausis palec pāris soļu uz priekšu, paceļ galvu un skatās. Palec vēl tuvāk. Pa telts spraugu laukā lien silts tumsu un kutina zaķēna nāsis. Tā gribētos tikt siltumā. Cik mājās gultā tagad būtu labi! Ieritinātos mātei aiz muguras. Būtu labi un droši. Un tikai tagad Strupausis atceras milzīgo lielo līdzskrējēju. Pagriež galvu. Briesmonis nostājies tieši blakus. Ne mirkli nedomādams, Strupausis vienā lēcienā ir pie telts un pa spraugu telti iekšā.

Ir silti. Visapkārt dziļa tumsa, bet līdzskrējēju ne dzird, ne jūt. Laikam ārpusē palicis. Varbūt neredzējā, kur Strupausis palika? Varbūt sprauga tik lielam zvēram bija pa mazu? Pa to mazais zaķēns tikko ieķšā tika.

(Nobeigums sekos)

LATVIJA

26. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 29. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

parmēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

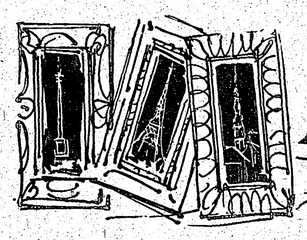

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

HUGO VĪTOLS

(97. turpinājums)

Pēc savas profesionālās izglītības nule minētajās izstādēs mākslinieki sadalījās šā: Latvijas mākslas akadēmiju bija beiguši 13 — A. Annus, A. Artums, J. Bīne, N. Breikšs, A. Egle, E. Kalniņš, V. Kalnroze, K. Neilis, A. Skride, A. Spalviņš, E. Vārdaunis, un tēlnieki — K. Jansons un K. Zemdega.

Pēterpils ķeizarisko mākslas akadēmiju bija beiguši 3: V. Purvītis, J. Rozentāls un J. Tilbergs. Uga Skulme bija tajā mācījies, bet nepagūvis pabeigt.

Barona Štiglica mākslas skolu Pēterpilī, kurā iestāju pārbaudījumi savā laikā bija tik stingri, ka pat mūsu laikos tik populārais Marks Šagalls nebija spējis tos veikt, bija beiguši 6: J. Kuga, K. Miesnieks, O. Skulme, un tēlnieki B. Dzenis, E. Melderis un T. Zaļkalns.

Pārējie 15 bija mācījušies kur kuŗais: Krievijā, Vācijā, Beļģijā, Francijā un Italijā. Bez skolas nebija neviens.

Viegli saprast, kādēļ latviešu glezniecībai piemita „veselīgi natūrālistiskā gaisotne", kā bija atzīmējusi prese. Ja pieskaitām laukos dzimušajiem divi mikropilsētiņās dzimušos, dabūjam attieci 20:19, tātad, turpat puse latvju mākslinieku nākuši no laukiem, pretēji franču impresionistiem, kas visi bijuši pilsētnieki.

Visai zīmīgi, ka monumentālajā tēlniecības mākslā no izstādes dalībniekiem tikai viens bija dzimis Rīgā (Dzenis), viens — mazpilsētiņā (Šķilters) un pārējie pieci — laukos.

No visiem izstādes dalībniekiem 31 bija dzimis pagājušajā gadsimtā, 8 — šajā.

Mirušo mākslinieku paaudžu darbi pārstāvēja: Jāni Rozentālu, Voldemāru Matveju, Jēkabu Kazaku un Jāzepu Grosvaldu. Mākslinieki aiziet, viņu darbi paliek.

Kopš tiem laikiem viņiem veļu valstībā pievienojušies vēl citi 16 latviešu mākslinieki: Jēkabs Bine, Jānis Cielava, Lūdolfs Liberts, Jānis Liepiņš, Vilhelms Purvītis, Otis Skulme, Uga Skulme, Niklāvs Strunke, Aleksandrs Štrāls, Valdemārs Tone, Konrads Ubāns, Francisks Varslavāns, Burkards Dzenis, Marta Skulme, Gustavs Šķilters un Kārlis Zemdega.

Dzīvo vidū vēl ir 19, no tiem 4 emigrācijā: ASV — Augusts Annus, Jānis Kuga, Erasts Šveics; Austrālijā — Kārlis Neilis.

Trīs vecākie izstādes dalībnieki bija: nelaikis J. Rozentāls (1866), V. Purvītis (1872), G. Šķilters (1874); trīs jaunākie — N. Breikšs (1911), A. Spalviņš (1911) un E. Vārdaunis (1910). Izstādē, tātad, bija pārstāvētas divi secīgas un draudzīgas mākslinieku paaudzes, radniecīgas un tomēr atšķirīgas.

Abas paaudzes vienoja tā pati zeme, tā pati saule, tā pati tauta, kuŗas augstākais tikums iemūžināts šai mīlestības un gribas izraisītajā dainā:

Druvā eimu, druvā teku,
Druvā man lieli prieki;
Druvā man saule lēca,
Druvā saule norietēja. (8403—27973)

IZSKAŅA

Māksla... Izstādi slēdza 15. maijā... 19. maijā Čerčils parlamentā vaicāja Čemberlēnam, kādēļ angļu premjērs pretojies miera laika sabiedrotībai ar Krieviju, kas aizkavētu karu, ja viņš tagad ar mieru pieņemt kaŗa vienošanos ar Krieviju?

23. maijā, nedēļu pēc Latvijas mākslas izstādes slēgšanas, Hitlers saviem ģenerāļiem teica runu:

„Tālāki panākumi vairs bez asins izliešanas nav iespējami... Danciga nebūt nav strīdus ābols. Jautājums ir par mūsu dzīves telpas izplešanu uz austrumiem un par mūsu pārtikas nodrošināšanu, Baltijas problēmu nokārtošanu..."

8. augustā Hitlers kādam ungāru viesim izteica savu viedokli, ka padomju vara mēģinās iedzīvoties uz Baltijas valstu un Polijas lēses, neiesaistoties kaŗā.

15. augustā padomju sarkanarmijas galvenā štāba priekšnieks ģenerālis Šapožņikovs atklāja angļiem padomju plānu 136 krievu divīziju un 9.000 tanku izvēršanai, ja Vācija uzbruktu Padomju Savienībai caur Baltijas valstīm. 23. augustā Maskavā bija noligts Molotova-Ribentropa „neuzbrukšanas" pakts, 1. septembrī Hitlera tanki un lidmašīnas iebruka Polijā, 3. septembrī Anglija un Francija pieteica kaŗu Vācijai. Sākās II pasaules kaŗš, kuŗa briesmīgajos dārdos nogrima draudzīgās atbalsis par Latvijas mākslas izstādi Parīzē un Londonā, nogrima pati Latvijas neatkarība.

Palika dažos franču un angļu laikrakstos iemūžinātas atsauksmes. Brīvas, simpatiskas, godīgas, atzinīgas: „Te gūstam pilnīgi jaunu pieredzi... Mums še darīšana ar ļoti spēcīgu glezniecības skolu... Šai izstādei ir veseliga natūrālistiska gaisotne, kas iedveš uzticību latviešu skolai" (The Times).

„Tur skatāmi daži apbrīnojami portreti un citas skulptūras..." (Apollo).

„Latviešu mākslas izstāde... rāda mūsu zemei maz pazīstamu skolu. Ir labi apmainīties kultūras sveicieniem ar svešām tautām, īpaši, ja, kā šai gadījumā, viņām ir kaut kas jauns sakāms..." (Sunday Times).

„Moderna latviešu māksla ir vislabākā, kad tā ir tīri latviska..." (News Chronicle). Latviešu māksla rāda „neparastas glezniecības, skulptūras un lietiskās mākslas kvalitātes... Tā ir pirmā reize, kad izstāde skatāma Anglijā, un to jo ilgi atcerēsies tie, kas atradīs laiku papētīt šīs vibrējošās tautas nemirstīgās rakstura īpašības." (Kent Messanger).

„Ikvienam, kas prot novērtēt plašu vienkāršību un neliekuļotu tiešumu, latviešu mākslas izstāde... sagādās prieku, un tas nedrīkstētu to neredzēt." (Sphere).

„Šī smalkā (mākslas) darbu izstāde, stipra krāsās un droša līnijās, pamatoti radījusi lielu ievērību un daudz labvēlīgu atsauksmju."

Angļu laikraksti mums saglabājuši šos vārdus no tām tālajām dienām, kad latvju tauta vēl bija nācija kā de facto, tā de iure, no tām dienām, kad latvju mākslinieki varēja brīvi mācīties, brīvi attīstīties, brīvi radīt, un latviešu tauta — rādīt viņu veikumus kā savā, tā citās zemēs.

Tie bija laiki, kas mums jāatceras, lai no tiem smeltos pārliecību un mudinājumu: pārliecību par latviešu mākslinieku varēšanu, mudinājumu jauniem darbiem.

Nevienam nav zināms, vai sengrieķu spožais un mūžam jaunais gaismas dievs Foibs-Apollons ieradies Hellādā no ziemeļiem, kopā ar pirmgriekiem, vai no hetītiem, bet vienu mēs zinām: viņš bija gaismas dievs, kas nogatavināja zemes augļus, sargāja ganāmpulkus, cēla pilsētas un tad savu dievīgo gaismas darbību vainagoja ar to, ka bija mūzikas, liras, dziesmu un dzejas dievs. Bet tas vēl nenozīmēja, ka Apollonam vienmēr bija būt laimīgam mīlestības lietās. Untumainajai Afrodītei še bija neierobežota noteikšana. Tā gadījās, ka, iededzies kaislē pret kādas upes nimfu Dafni, viņš tai tuvojās, bet velti — Dafne bēga, un pēdējā brīdī pirms sagūstīšanas viņa pielūdza savu māti Zemi to glābt. Māte, uzklausījusi izmisīgo lūgumu, pārvērta viņu lauru kokā. Apollons, nevēlēdamies no viņas, kaut laurā vērstas, šķirties, to padarīja par savu svēto koku.

Vēlāko laiku dzejnieki mēģinājuši iztēloties lauru kokā ieburtās Dafnes ilgas izkļūt no koka veidola, izlauzties no koka mizas un, tiecoties gaismas, vērsties savā iepriekšējā cilvēciskā pirmveidolā.

Daphne shall break her bark, and run
To meet the embrace of the youthful sun.

(Beigas nāk. numurā)

Indra Gabiņa

Košī, bet drūmi

JAŅA ZUNTAKA GLEZNU IZSTĀDE TORONTO

Sv. Jāņa baznīcas telpās laikā no 13. — 23. martam notika Jāņa Zuntaka gleznu skate. Mākslinieks Toronto dzīvo jau kopš 1958. gada un Ziemeļamerikas latviešiem galvenokārt pazīstams kā ziemas ainavu gleznotājs, kaut Latvijas mākslas akadēmijā beidzis Ģ. Eliasa figurālās glezniecības meistardarbnīcu. Toronto aizvadītajos desmit gados J. Zuntaks nav sevišķi bieži rīkojis patstāvīgās izstādes, bet ar saviem darbiem allaž piedalījies mākslinieku vienības Latvis, Kultūras fonda un citās grupu izstādēs, parasti reprezentēdamies ar ainavām. Tādēļ šī izstāde bija patīkams pārsteigums, jo bez jau pazīstamajām „zuntaciskajām" ainavām bija arī žanri ar figūrām. Salīdzinot nupat aizvadīto izstādi ar iepriekšējām rezdzētajām, jāsaka, ka šī bija interesantāka ne tikai tematikā, bet arī izkārtojumā; dažādie gleznu lielumi novērsa vienmulību, kas neglābjami rodas, ja izstādītie darbi viena lieluma un formāta.

Tematikā J. Zuntaks palicis saistīts ar Latvijas lauku dzīvi. Tā viņa darbos redzam kartupeļu lasītājas, sēņotājas, meža virus, sievas pirtī u. t. t., žanrus, kas pazīstami visā pasaulē, tomēr parādot attiecīgās zemes vai tautas īpašības. Arī ainavās redzamie šķūnīši, pirtiņas, laivas, pat meži, liekas, atspoguļo kaut ko latviski īpatu.

Savos darbos J. Zuntaks rāda veiksmīgas tehniskās zināšanas, parasti ar paletes nazi uzliekot krāsas uz audekla ritmiski brīvā, taču kontrolētā triepienā. Gleznas virsas apdare — krāsas uzlikuma blīvums un ritms — ir svarīgi elementi J. Zuntaka mākslā, jo ar tiem viņš liek priekšmetiem it kā izaugt un veidoties par reāli uztveramiem. Ainavās J. Zuntaks nenodarbojas ne ar tiešu priekšmetu zīmēšanu, ne to izēnošanu. Lietodams košas, bet ne tīras krāsas, J. Zuntaks spēj nobalansēt tik noturīgi pat lielos laukumus, ka tie nevienā darbā netraucē, bet iekļaujas gleznas kompozicijā kā neatņemama vai nepārveidojama sastāvdaļa. Gleznieciskos dziļumu mākslinieks parasti panāk ar savu īpato krāsu ritmu un tikai dažos darbos ar krāsu gradāciju. Atsevišķos darbos, kā, piemēram, „Aust rīts" vai arī „Agrs rīts" vairāk vērības veltīts gaisa perspektīvai, un šajos darbos „gaiss", ne krāsas dominē gleznu. Spilgtās krāsas vietumis liktas spēcīgos kontrastos, bet tās nekļūst ne uzbāzīgas, ne manierīgas; šajā ziņā gleznotājs parāda savu tehnisko virtuozitāti, piemēram, gleznās „Vairāk uz ziemeļiem", „Lauku mājas", „Izcirtums" u. c. Pāris darbos (Rīts) gleznojums tuvojas abstrakcijai. Virsas apdarei vairs nav piešķirta sevišķa nozīme, neveidojas arī priekšmetīgas formas, ir tikai krāsas — izlīdzinātā nemierīgā rāmumā. Dažos darbos nogludinātie vilcieni izmantoti īpatas noskaņas radīšanai (Ar gaismu), un savā vienkāršībā ieturētajās klasiskajās proporcijās gleznas sadalījumā (Ziema), šie darbi ir visai iespaidīgi.

Vienalga, vai J. Zuntaka gleznas tuvojas abstrakcijai un tajās ir tikai krāsu mijiedarbe, vai rādītas reāli tvertas ainavas, vai arī pieblīvētas ar figūrām (Pie lielās upītes), gleznieciskā kompozicija paliek nevainojama, skatiens, it kā piesiets, turas gleznā. Lai atļauts man šai sakarā pieminēt daudzus mūsu amatierus, kuŗi glezno to, ko redz, un tādā kompozicijā, kā tas ir dabā. Tad bieži gadās, ka skatiens ar spiešanu jānotur gleznas logatos, ar nepārdomātām līnijām, laukumiem vai krāsām tas tiek rauts ārā no gleznas. Nav vajadzīgas teorētiskās zināšanas, lai vienā acu uzmetienā varētu pateikt, vai kompozicija ir aplama, vai ne. Ja skatiens tiek it kā vadīts vai apstādināts gleznā, tad nekādas sevišķas aplamības kompozicionālā ziņā nebūs, bet ja skatienu rautin rauj no gleznas prom, tad gleznotājs var būt drošs, ka kaut kas nav kārtībā. Ikviens amatieris, kuŗam nav īsti skaidra gleznieciskā kompozicija, lai ciešāk pavēro J. Zuntaka darbus!

J. Zuntaku nenodarbina gaismas problēmas, varbūt tas iz skaidro, kādēļ lielākā daļa viņa darbu rādīti it kā pusgaismā (rīti, vakari, naktis dominē). Vienalga, vai tās ir ainavas, laivas vai cilvēki, nekad tie neliekas pilnā gaismā, tādēļ J. Zuntaka gleznām, kaut arī tās ir košās krāsās, piemīt zināms drūmums.

Latviešu mākslinieklem, rakstniekus un dzejniekus ieskaitot, pārmests, ka vairs nepievēršoties dzīves svarīgākajam uzdevumam — darbam. To nekādi nevar attiecināt uz J. Zuntaka darbiem, jo viņu žanra gleznojumos (izņemot dažus) darbs ir izcelts. Gleznās „Kartupeļu laukā", „Sēņotājas" panākta arī darbīgā kustība, un rādītie cilvēki iekļaujas fonā, bet citos darbos (Sestdienas vakars, Saulē) cilvēki fonā neiekļaujas, tie liekas it kā uzlikti uz jau pabeigta darba, sastinguši it kā pozējot.

Vispār, liekas, ka J. Zuntaks vispilnīgāk savu mākslinieka talantu un zināšanas parāda darbos, kuŗos var brīvi savā ritmā rīkoties ar krāsām, neierobežojot tās konvencionālā formā. Mākslinieks var droši paļauties uz savu labo krāsu ritma un balansa izjūtu, uz savu gleznieciskās kompozicijas pārvaldīšanu un spert soli tālāk — atraisīties no konvencionālajām formām vai radīt pats savas mākslinieciskās formas.

Ka J. Zuntaka darbi Toronto latviešu sabiedrībā ļoti iecienīti, liecināja lielais pārdoto darbu skaits.

Biruta Senkēviča
BURVJU KAMOLĀ

Ja mums iznāktu tikties,
mēs teiktu:
— Tik jauka diena.
Tomēr virs mums
būtu vēsa debess,
kas visur viena.

Un kad mēs tiktos,
sajuktu mēri visi,
skaisti būtu tā,
saplūstot kopā
tālam un tuvējam
burvju kamolā,
jūtām saistītā.

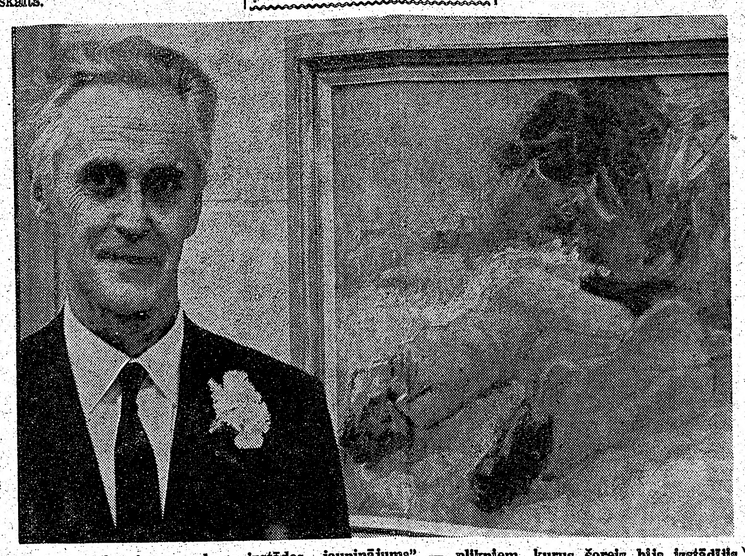

Jānis Zuntaks pie savu gleznu izstādes „jauninājuma" — plikpiem, kuŗus šoreiz bija izstādījis kopā ar parasti redzamajām ainavām. Foto: J. Līgers

Tautas dziesmu koncerts Čikagā

No plašā tautmelodiju klāsta dziedone Marta Cakare koncertam bija izvēlējusies jaunas un retāk dzirdētas dziesmas, gandrīz visas ar gaišu, gavilējošu saturu par sauli, dabu, darbu. Skumjāka, bet ne bezcerīga ieskaņa bija par karavīra mūžu, „Viens gans nomira" un īpatā „Ai, tu manu grūtu mūžu!" Tās gaišo noskaņu tomēr daudz neaizēnoja.

No dziesmu autoriem bez vecmeistariem Alfrēda Kalniņa, Jēkaba Graubiņa, Valdemāra Ozoliņa un Volfganga Dārziņa šai koncertā dzirdējām dažus jaunus komponistus — Vladislavu Vīšteli, Aldoni Kalniņu un Olģertu Grāvīti.

V. Vīštelis čikagiešiem pazīstamis kā diriģents, ērģelnieks un pavadītājs. Arī šī koncerta dziesmām viņš ierindojas mūsu komponistu saimē. V. Vīšteļa tautmelodiju apdare solo balsij ir iluströtīva, saturam atbilstoša, ar raksturīgiem ievadiem un starpspēlēm. Sevišķi raksturīgas ir divas latgaļu tautmelodija apdares — „Atit vīna bolta vīņa" un „Nu rudiņa, da rudiņa". Abas sitājos.

Koncertu Marta Cakare ievadīja ar A. Kalniņa „Aust gaismiņa, lec saulīte". Vieglī šūpojošā melodija un pacilātība dziedājumā bija gaišs ievadījums un turpinājās visu vakaru.

Saturam raksturīgs iekārtojums pavadījumā, kas apvij melodiju, izskanēja divās V. Ozoliņa dziesmās — „Puķo saule meža galus" un „Kaŗavīram īss mūžiņis". Tāpat kuplā apdarē izskanēja V. Dārziņa „Rotā bite, rotā". Tajā paveŗas plašas iespējas dinamiskiem kontrastiem, kuŗi izpaudās M. Cakares dziedājumā.

V. Vīštela tautmelodijas kokles pavadījumā uzbūra dzīvu tautas dziesmu dainošanas veidu. Kokli spēlēja dziedātājas meita — Ilze Cakare, uzmanīgi izsekojot solo dziedājumam. Atskaņojumi guva plašu atsaucību klausītājos.

Īpati iekārtota A. Kalniņa „Ai, tu manu grūtu mūžu!" Tās raksturīgais pavadījums bagātīgi izteic dziesmas saturu, sniedzot pievilcīgu skaņu gleznu. Tāpat J. Graubiņa „Ziedi, ziedi rudzu vārpa" ir meistardarbs.

Vokālā plāksnē Marta Cakare bija ielikusi daudz pūliņu, kas izpaudās labā sniegumā visos dziedājumos. Rūpīgi iestudētās melodijas raisījās brīvi visā balss apjomā, un stabilā elpa pavēra iespējas bagātiem nianšējumiem. Visu plašo programmu (16 dziesmu) M. Cakare dziedāja no galvas, pievēršot uzmanību satura izteiksmei, kas atspoguļojās arī sejas vaibstos.

Zaigas Ores klavieŗu pavadījumi viscauri bija labā saskaņā ar solo dziedājumu. Uzmanīgi un lietpratīgi pianiste pavadījumā izcēla savas solo vietas un ievadspēles, kas bagātināja priekšnesuma izskaņu.

Klausītāju atsaucība bija dzīva, un mākslinieces neskopojās ar piedevām. Koncerts bija labi apmeklēts.

Eduards Ramats

Mūzībā iegājusi diža māksliniece

Dzimtenē, kuŗu bija iemīlojusi tik stipri, ka to neatstāja vairs ne personīgās drošības, ne karjēras dēļ, šāgada 27. februārī acis mūža dusai aizvēra operdziedātāja Alīda Vāne.

Dzimusi 1899. gada 11. oktobrī Ventas ciemā pie Ventspils, viņa mazatnē ar vecākiem emigrēja uz ASV, kur vēlāk sāka balss izglītību. 1922. g. A. Vāne devās uz Italiju papildināties pie Vanco, prasīga un stingra paidagoga. Jau pēc trīs gadiem viņa debitēja Busto Arsizi, netālu no Milānas, Verdi operā „Otello" Dezdemonas partijā, kā ar dziedāju-mu, tā tēlojumu iekaŗojot italiešu sirdis. Pēc sekmīgās debijas viegli pavērās ceļš uz lielākajām itaļiešu operu skatuvēm, ieskaitot Milānas Skālu. Ar patiku Alīda Vāne vēlāk mēdza atcerēties savas karjēras Italijas posmu. Zirgu vietā karietē iejūgušies sajūsminātie studenti un cienītāji, kas bieži blondajai siporitai dziedāja aizraujošas serenādes, nebijuši retums. Šķiroties no Italijas, jaunā operas dīva pameta aiz sevis arī dziļu mīlestību. Karjēra vilināja iet citu ceļu nekā jūtas. Alīda Vāne devās atpakaļ uz ASV, dziedāja lielākajās pilsētās, arī Metropolitāna operā, Dienvidamerikas valstīs, divas sezonas Buenosairesas Kolonas operā, Japānā, Viduseiropas zemēs — un palika viena.

Latvijā Alīda Vāne kopā ar māti atgriezās 1937. gadā, pieņemdama angažementu Nacionālajā operā galvenokārt Vāgnera operu pirmā soprāna partijām. Debija Rīgā tomēr notika, ja atmiņa neviļ, Pučini operā „Toska", ar krāšņo lielformāta balsi latviešu mūzikas cienītājus aizraujot līdz nepieredzētiem atzinības apliecinājumiem. Sekoja „Alda", Eleonora Verdi operā „Tubadūrs", Elza „Loengrinā", Elizabete „Tanheizerā" u. c., arī koncerti Universitātes aulā, ar latviešu komponistu darbu pirmatskaņojumiem, kritiķiem nebeidzot komentēt par brīnišķās balss spēku un apmēriem, kas ar laiku sāka mākslinieci garlaikot. Pēc kāda koncerta kaŗa gadu Latvijā, kuŗā viņa skaisti vienkāršā, bezgala sirsnīgā priekšnesumā pirmoreiz klausītājus iepazīstināja ar J. Ķepīša jauno dziesmu „Vecmāmuļas ķiršu dārzs", izlasījusi J. Cīruļa recenziju, viņa nepatikā izteicās par latviešu mūzikas kritiķu nespēju pilnībā izvērtēt vokālu sniegumu.

Alīdas Vānes koncerti sagādāja klausītājiem dziļu un jūsmīgu pārdzīvojumu. Ja citu māksiniekiu dziesmu vakaros aplausi dimdēja, tad Alīdas Vānes saulainā personība un izcilā interpretācija klausītājus aizrāva līdz skaļām ovācijām, — latviešu temperamentam neparastai parādībai. Viņa nevairījās no reti dzirdētām, tehniski grūtām dziesmām, kuŗās bija izdevība demonstrēt savas izcilās spējas. Viena šāda dziesma bija Respīgi „Mākoņi"; kā piramidā balss cēla frazes no klusākā pianissimo līdz spēcīgam forte. Gadu gaitā tikai divreiz vēl gadījies šo dziesmu noklausīties, nevienai dziedātājai neaizsniedzot A. Vānes priekšnesuma lielisko architektūru.

Vai viņa „izcēla no šūpuļa" arī Arvida Žilinska dziesmu „Karogs"? Varbūt. Lai kā, šī dziesma ir pilnībā savienojama vienīgi ar Alīdas Vānes interpretāciju. Neaizmirstami tā iespiedusies atmiņā no viņas pēdējā dziesmu vakara Universitātes aulā 1944. g. Pēc klausītāju neatlaidīga pieprasījuma viņa šo dziesmu atkārtoja ar komponistu pie klavierēm. „Karogs" cēlās, plivoja, šalca pār tautu varenā spēkā — „līdz ar sauli saules mūžu"... Izskaņā telpu sadimdināja nepieredzētas ovācijas. Kājās piecēlušies klausītāji (kaŗavīri pirmajās rindās) sumināja mākslinieci, kuŗa ar starojošu smaidu izdalīja saņemtos ziedus tēvijas aizstāvjiem.—

Pēc kaŗa Alīda Vāne īsu laiku bija soliste okupētās Latvijas filharmonijā, līdztekus turpināda mājas neatkarības laikā sākto paidagoģes darbu. Pēdējos gadus, cik spriežams, viņa pavadījusi Ventas ciemā, kur viņu arī 4. martā guldīja Ūdoku kapos.

S. Sniedze

JAU APZINĀTI 200 IZDEVUMI

Mūsu laikraksta 9. un 10. numurā, rakstot par aizvadītajā gadā trimdā izdotajām grāmatām un brošūrām, minēju, ka apzinātas 172 grāmatas ar 31.014 lappušu kopskaitu. Rakstā arī norādīju, ka lielās izklīdes, pasta gaisuma un citu apstākļu dēļ, gadam beidzoties, daudzi izdevumi nāv vēl apzināti, apskata nobeigumā minot iespējamo skaitu 200.

Tagad tas jau sasniegts. Kopīgais lappušu skaits pārsniedz 35.000 un grāmatu kopvērtība 745 dol. Tomēr arī šis izdevumu skaits nāv galīgais. Tādēļ nebrīnīsimies, ja aizvadītajā jubileju gadā būs aizsniegts vai pat pārsniegts Vācijas nometņu laika grāmatniecības kalngals: 1949. gadā iznāca 206 grāmatas un brošūras.

No pēdējās nedēļās apzinātajām 1968. gada grāmatām jāmin Annas Brigaderes 1917. — 18. gada piezīmes „Dzelzs dūre" un Kārļa Zariņa romāns par to pašu laiku „Brāļu dēļ". Tālāk atzīmējama Eglona Lūkina „Prelūdija klavierēm", Jāņa Ozola dzejoļi „Lielupes smilgas", „Latviešu tautas teiku un pasaku" 12. sējums, J. Rozentāla plašās monografijas jaunizdevums, V. Gintera eseja „Karogi senajā Latvijā", Osvalda Lāča stāsti un noveles „Kivīte", J. Martinsona apcere „Gudrība latviešu tautas dziesmās" un „Crist's Catechism", V. Janumam veltītais rakstu krājums „No Kalpaka priedes līdz Minsterei", A. Platzārža otrs lieldarbs „Die königlich Schwedische Münze in Livland", Art. Rubeņa „Piezīmes aktiera gramatikai", H. Šila „ „Tēlotāja. māksla un vārds", kā arī daudzu sarīkojumu vadoņi, katalogi, programmas, organizāciju memorandi un pārskati.

Ja 1968. gadā īstenoja 20 gadu rekordu, tad šai gadā diez vai izdevumu skaits sasniegs 150, bet tas būs tuvāks trimdinieku vajadzībām un iespējām nekā 200 un vairāk grāmatu un brošūru.

L. Rumaks

PANDORA

ARTURS VOĪTKUS

ROMĀNS II DAĻA

(88. turpinājums)

Māris instinktīvi saliecās un ar brīvo roku tvēra pie apkakles.

Īso neuzmanības mirkli Kārlis izmantoja, ar vienu lēcienu bija brālim klāt un satvēra lauzni. Abi sāka spēkoties, un laužņa gals draudīgi zibinājās pa gaisu, brīžam atsizdamies pret sienu, brīžam pret griestiem. Cīkstoņu sejas bija naidā un piepūlē piesarkušas, lūpas sakniebtas un elpa nāca īsiem, asiem grūdieniem.

Kārlim izdevās metalla rungu satvert ar abām rokām. Viņš to raudzīja izgriezt no brāļa rokas. Kad tas neizdevās, Kārlis negaidīti izdarīja strauju rāvienu sāņus un tai pašā brīdī ieroci atlaida vaļā. Notika, kā Kārlis bija lēsis: Māris zaudēja līdzsvaru. Viņš klupa un ar pieri atsitās pret kamīna dzegu. Viņš vēl mēģināja pieturēties pie sienas, bet Kārlis tam ar delnas malu spēcīgi iesita pa kakla kumbru. Lauznis Mārim izslīdēja no rokām un skanēdams nokrita uz grīdas. Šai brīdī tā pakausi ķēra vēl viens Kārļa sitiens, un Māris uz visām četrām atradās uz grīdas. Kreisās rokas delna uzdūrās uz kaut kā vēsa un asa. Visam ķermenim cauri izskrēja sāpe — krizdams viņš bija uzdzinis plaukstu uz kādas šķembas. Turpat blakus viņš ieraudzīja pudeles kakla palikumu: tas bija īss — tikai pats kakla gals, bet tur, kur sākās pudeles paplašinājums, stikls bija izrobots, ass un draudīgs. Māris vēroja lausku un īsu brīdi apsvēra stāvokli.

Kārlis pašreiz stāvēja pār viņu un gaidīja tā nākošo kustību. Kārlis, bez šaubām, bija izdevīgākā pozicijā, un Māŗa stiprākais ierocis pašreiz varēja būt tikai viens — viltīgs, neparedzēts, negaidīts gājiens.

Māris pagrieza ievainoto delnu un likās to rūpīgi apskatām. Delna bija vairākās vietās sagriezta un asiņaina. Māris bija pārliecināts, ka arī brālis pašreiz visu uzmanību veltī viņa ievainotajai rokai.

— Tā, — Māris lēni un svarīgi teica. — Nu tu panāci, ko gribēji. Nu tu redzi asinis.

Runājot viņš spaidīja delnu un pa acu spraugu uzmanīja Kārļa kustības. Viņš juta, ka brālis noliecas, lai ievainojumu varētu labāk saskatīt.

— Tavs jau pats sāka, — Kārlis, kā atvainodamies atteica.

Šai mirklī Māris pakampa atsisto pudeles kaklu un neatskatīdamies cirta ar to uz augšu, kur apmēram vajadzēja atrasties Kārļa sejai. Stikls atsitās pret kaut ko mīkstu.

— Lops! Nu ir acī . . .

Kārļa balsī nebija cilvēcīgas skaņas.

Sniegs saplaka kā pārdurts pūslis, un gaiss bija pilns pavasaŗa svaiguma. Dienas bija pastiepušās krietni gaŗākas, bet bērni ielās uzturējās vienīgi saules pusē — ziemeļu malā namu priekšā vēl bija netīrs, pelēks ledus. Greneta tikai pamazām izkūņojās no ziemas sastinguma un sāka gatavoties Lieldienām.

Ilga kopš Ziemsvētkiem no vīra bija saņēmusi vienīgi kārtējos naudas sūtījumus. Vēstules Grieze vairs nerakstīja, un Ilga tādas arī negaidīja. Pašreizējais stāvoklis viņai likās patīkamākais, kāds vispār tagadējos apstākļos iespējams. Garlaicības dzīta, viņa bija sākusi strādāt draudzes dāmu komitejā. Mācītāja Akota mudināti, grenetieši vāca lietotas drēbes arabu bēgļiem Palestīnā, un Ilga uzņēmās vadīt drānu šķirošanu.

Šī nodarbība viņai patika, jo tā radās iespēja tuvāk ieskatīties citu latviešu dzīvē. Atvestajiem drānu saiņiem parasti klāt bija zīme ar dāvinātāja vārdu, un Ilga centās katru saini pati pārbaudīt. Ja kādreiz telpā, kuŗā drānas šķiroja, ienāca mācītājs, Ilga tam nopūzdamās rādīja sāņus atliktās drēbes:

— Kā cilvēkiem nav kauna šādas lupatas piedāvāt? Novalkājuši līdz pēdējam, ielāps pie ielāpa — kur tādas lai liek?

— Varbūt viņiem pašiem labāku nav? — Akots cilāja izšķirotos vīriešu svārkus. — Tie liekas tādi kā pazīstami . . .

Viņš pacēla zīmīti ar nosūtītāja vārdu; svārki piederēja kādam nesen apglabātam draudzes loceklim.

— Nu jā, — viņš teica, svārkus atlikdams kaudzē atpakaļ. — Piederīgie, acīm redzot, atveduši visu, kas mirušajam bijis. Tur jau pašiem nevienam nav, kas tos varētu valkāt. Un tagad es atceros — viņi man jautāja, vai šķirot pašiem jeb vai mēs te izšķirosim.

— Nu jūs, mācītāj, atkal uzņematies vainu citu vietā, — Ilga smaidīja. — Jūs esat pārāk labsirdīgs.

Akots strauji aizgriezās un aizgāja pie citām šķirotājām.

Nedēļu pirms Pūpolsvētdienas radio ziņoja, ka tuvojas aukstuma vilnis. Kādu vakaru, televizijas raidījumu skatoties, Ilga dzirdēja pieminām arī apgabalu, kuŗā pašreiz uzturējās Grieze. Tur sals jau vairākas dienas turoties pie divdesmit pieciem gradiem zem Fārenheita nulles. Ilga nodrebinājās—tik auksts Grenetā bija tikai pašā aukstākajā gada laikā. Viņa iepildīja sev konjaku un ar tā palīdzību aizdzina iedomāto aukstuma drebuli.

Tikpat strauji, kā nācis, sala vilnis atkal aizgāja. Pūpolsvētdienā daudzi Grenetas latvieši uz baznīcu devās kailām galvām. Pēc dievkalpojuma Ilga centās turēties Kalnupu tuvumā, cerot, ka tie viņu uzaicinās pie sevis pusdienās, bet Kalnupi no viņas raisījās vaļā. Viņa palika baznīcā un sagaidīja mācītāju.

— Man kādreiz ar jums vajadzēs nopietni parunāties, — viņa teica. — Visādas problēmas . . .

— Paliksim? — Akots apstājās baznīcas durvīs. — Runāsim tūlīt?

— Tūlīt gan ne, mācītāja kungs. Vispirms jāsakopo domas. Citreiz, kad būs vairāk laika.

— Kam: man vai jums?

— Abiem. Jūs tagad steidzaties mājās — un man arī jāiet.

— Jūs kāds gaida?

— Nē, neviens.

(Turpinājums sekos)

Kanada nominē Vili Hazneru

KANADAS DV NODAĻU DELEGĀTU SAPULCE TORONTO (4)

Šogad pārvēlams DV centrālās valdes priekšsēdis resp. visas organizācijas priekšnieks. Kā Kanadas DV nodaļu delegātu sapulcē 23. martā Toronto ziņoja zemes valdes pr-dis E. Krūka, saņemts paziņojums, ka plkv. Vilis Janums, kas nepārtraukti vadījis organizāciju kopš tās dibināšanas, izšķiries par aiziešanu pelnītā atpūtā un lūdzis viņu par kandidātu organizācijas priekšnieka amatam neizraudzīt. Kā jau ziņots, Anglijas DVF nodaļu delegātu sapulcē Londonā par kandidātu V. Januma aizstāšanai izraudzīts līdzšinējais DV centrālās valdes 2. vicepriekšsēdis un iekšējās informācijas nozares vaditājs Jānis Frišvalds. Kanadas DV delegātu sapulcē E. Krūka par kandidātu minēja DV centrālās valdes 1. viceprieksšēdi un ideoloģiskās nozares vaditāju — līdzšinējo ASV DV valdes priekšsēdi Vili Hazneru. Delegāti viņa nominēšanai par kandidātu DV organizācijas priekšnieka amatam vienprātīgi piekrita.

Atsevišķā slēgtā sēdē delegātu sapulces dalībnieki iepazinās ar DV apgāda un atsevišķo saimnieciskso pasākumu darbību, kuŗa, pēc revizijas komisijas atzinuma, bijusi sekmīga un pareiza. Pēc lietišķām pārrunām atbildīgajiem darbiniekiem izteica pateicību un aicināja visas DV nodaļas turpmāk vēl vairāk piedalīties visos saimnieciskajos pasākumos, abonējot „DV Mēnešrakstu" un laikrakstu „Latvija Amerikā", iegādāties apgāda izdotās grāmatas, skaņu plates un citus izdevumus. Nopietni apsvērta arī DV spiestuves pārveidošana īpašā akciju sabiedrībā, kuŗā galvenā līdzīpašniece būs Kanadas DV valde.

Ziņojumu par DV namā izdarītajām pārbūvēm, nama saimniecību un darbību sniedza nama pārvaldes pr-dis R. Kadiķis. Galvenos līdzekļus nama iegādei, pārbūvei un uzlabojumiem devusi DV Toronto nodaļa, kuŗa ir arī praktiskā apsaimniekotāja ar īpaši izraudzīto nama pārvaldi. Mazākus līdzekļus namā ieguldījusi un aizdevusi arī Kanadas DV valde un vairākas nodaļas. Nama darbības sākuma posms sakarā ar pārbūvēm, uzlabojumiem un DV spiestuves pārcelšanu prasījis daudz līdzekļu, bet nākotnē varētu panākt vēl lielākus uzlabojumus, pat īpašu piebūvi, ja visas nodaļas namā ieguldītu savus brīvos līdzekļus. Nama pārvalde kopīgi ar zemes valdi un DV Toronto nodaļas valdi izstrādās konkrētākus priekšlikumus un garantijas par atsevišķo nodaļu piedalīšanos un tiesībām.

DV bēŗu fonda noteikumi vairs neatbilst pašreizējiem apstākļiem, tādēļ pārstrādājami. To atzina arī delegāti un uzdeva zemes valdei izraudzīt īpašu komisiju šī uzdevuma veikšanai, lai jauno noteikumu projektu varētu apspriest nākošajā delegātu sapulcē. Tāpat vienojās, ka papildinājumi vajadzīgi arī DV stipendiju fonda noteikumos, goda tiesas instrukcijā un sekmīgākās nodaļas izraudzīšanas noteikumos.

Sapulces nobeigumā delegāti vēl apsprieda vairākus tehniskus organizācijas jautājumus, uzklausot ierosinājumus un pieņemot ieteikumus. Delegāti akceptēja zemes valdes ierosinājumu, ka visos DV sarikojumos Kanadā invalidiem ieeja brīva, bet pensionāriem maksājama puscena. Delegāti arī atzina, ka visi organizācijas biedri, kuŗiem Kanadā nav piederīgo, aicināmi izgatavot testamentu, norādot, kam manta nododama nāves gadījumā. Sapulce ieteica mantu novēlēt DV organizācijai. Līdzšinējā pieredze mācījusi, ka miršanas gadījumos, ja nav testamenta un mirušajam nav arī piederīgo, visu mantojumu pārņem valdība, mirušā izvadīšanai atvēlot tikai minimālākos izdevumus.

Pēc divu dienu intensīva darba delegāti šķīrās apziņā, ka savās nodaļās varēs informēt ne tikai par jau paveikto darbu, nākotnes uzdevumiem un organizācijas mērķu sekmēšanas iespējām, bet arī par draudzīgi vienoto garu, kāds valda Kanadas DV saimē kopīgajā darbā. Sapulces vadītājs E. Robežgruntnieks sēdes nobeigumā pateicās visiem delegātiem, no kuŗiem daudzi bija mērojuši tālu ceļu, viesiem no ASV un pārējiem sapulces dalībniekiem, bet jo sevišķi DV Toronto nodaļai un vanadžu kopai par viesmīlīgo uzņemšanu un sirsnīgām rūpēm, gādājot maltītes darba pārtraukumos un izkārtojot īpašu draudzības vakaru.

Delegātu sapulcē Albertas nodaļu pārstāvēja E. Krūka, Bramptonu J. Ronis, Brutu Kolumbiju V. Kajaks, Druvu A. Kalniņš, Edmontonu O. Kļavenieks, Hamiltonu A. Amoliņš un E. Robežgruntnieks, Kicneru - Voterlū P. Trops, Londonu R. Alksnis un G. Brikmanis, Manitobu R. Puriņš, Montrealu P. Agrums un J. Gributs, Niagaru J. Celms, Norandu A. Kvēps, Otavu J. Dzītars, Ošavu F. Berķis, Sadberiju J. Miglinieks, Sv. Katrīnas P. Vītols un Toronto nodaļu J. Treijs, I. Zamlovskis, E. Ozols un M. Toža, bet Halifaksas kopu E. Jaunzars. Bez delegātiem sapulcē piedalījās arī Kanadas DV zemes valdes revīzijas komisijas un goda tiesas locekļi, atsevišķo pasākumu vadītāji un citas amatpersonas.

R. N.

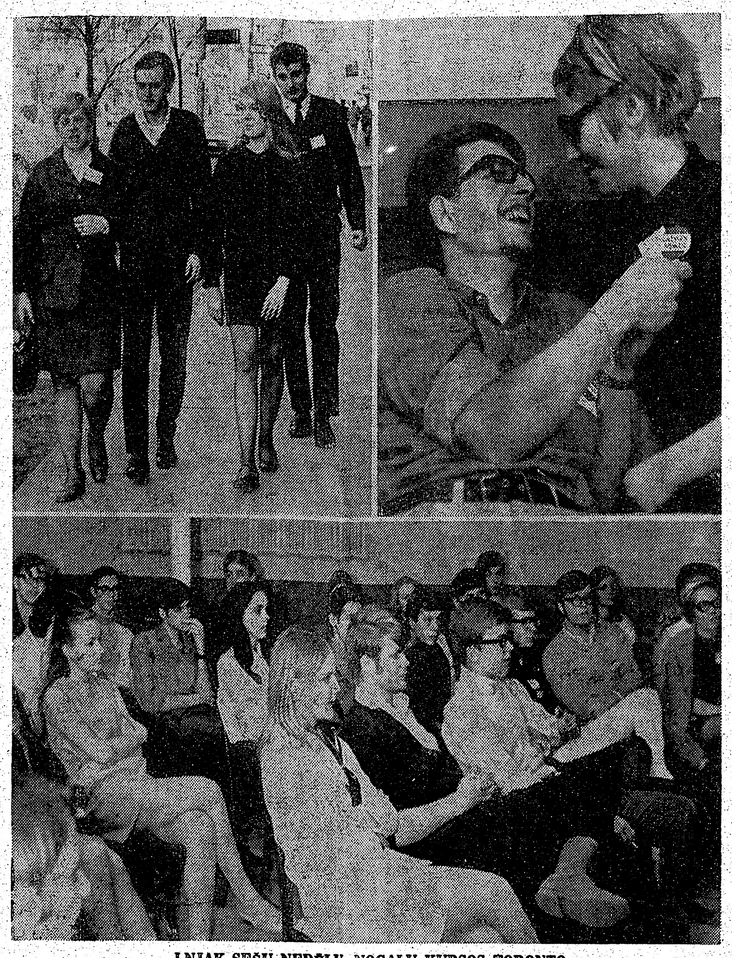

LNJAK SEŠU NEDĒĻU NOGAĻU KURSOS TORONTO

Augšā pa kreisi: Viesi no ASV ierodas Latviešu namā; no kreisās Rasma Smaga (Čikaga), Andris Rēvalds (Detroita), Ligita Bārdule (Kalamazū) un Pēteris Jurjāns (Klīvlenda). — Augšā pa labi: Pusdienu pārtraukumā par „Latvian Power" pogu, kuŗu kursanti nēsāja pie saviem ērkšķiem, debatē hamiltonietis Māris Ozols un torontiete Inga Komarovska. — Apakšā: Kursu dalībnieki debašu laikā. Foto: J. Ligers

Vienmēr tās pašas problēmas

LNJAK SEŠU NEDĒĻU NOGAĻU KURSU 2. POSMS TORONTO

Aizvadītās nedēļas nogalē Toronto risinājās LNJAK organizēto sešu nedēļas nogaļu kursu otrs posms, kuŗā piedalījās 95 jaunieši, galvenokārt no Toronto, Londonas, Hamiltonas un Sv. Katrīnām, bet 9 bija ieradušies no ASV. Kursu programmu šoreiz bija izstrādājis Modris Zandbergs, bet tehnisko izkārtojumu pārzināja LNJAK valde un Toronto jaunatnes pulciņš Staburags.

Pretstatā kursu pirmajam posmam, paziņojumi šoreiz bija laikus izsūtīti, kaut apsolītā „tuvākā informācija" nepienāca. Arī pasi kursi sākās paredzētajā laikā, visi lektori un vadītāji bija ieradušies, un kursanti ar lielu interesi gaidīja programmu.

Kursu otra posma virstemats bija trimdas latviešu jauniešu darbība. Pirmais par tematu „Latviešu nacionālpolitiskie mērķi un jaunatnes loma" referēja LNAK valdes politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis, norādot, ka visa trimdas latviešu darbība gan kultūrālajā un sabiedriskajā, gan arī politiskajā laukā ir tikai sastāvdaļa no „lielā mērķa" — saglabāt latvietību, tādā veidā palīdzot tautiešiem dzimtenē viņu cīņā pret krievu komūnismu. Referāts izraisīja spraigas debates par to, vai latvietība trimdā nav jau mirusi un vai tautiešī dzimtenē saglabās to, par spīti visām pārkrievināšanas metodēm?

Pirmās dienas pēcpusdienā paneļdiskusiju par tematu „Latviešu jaunatnes darbība, tās mērķi un problēmas" vadīja „Jaunās Gaitas" redaktors L. Zandbergs. Diskusijas dalībnieki apskatīja trimdas jaunatnes darbību līdz šim un ierosināja veidus, galvenokārt kultūrālajā laukā, kā jaunatne varētu radīt pēc iespējas lielāku interesi brīvajā pasaulē par latviešu tautu un tās krāšņo kultūru, tai pašā reizē uzsverot, ka šī tauta dzīvo bez tiesībām un tiek sistēmatiski iznīcināta savā dzimtajā zemē. Pieskārās arī jaunatnes problēmām: plaisai starp „vecajiem un jaunajiem", kuŗa vairāk manāma jaunajā pasaudzē, vadītāju trūkumam, atbirumam, „pārorganizēšanās" tendencei u.c.

Sestdienas vakarā notika tradicionālā kursu balle. Pirmo reizi LNJAK darbības laikā spēlēja tā saukto „dzīvo zvēru mūziku": kapella bija ļoti skaļa, bet laba, un jaunieši dejoja ar lielu aizrautību. Daži vecākās paaudzes pārstāvji, ienākuši pavērot šos „ērmus", visai šaubīgi noskatījās uz jaunās paaudzes jaunību...

Nākošajā dienā bija divas paneļdiskusijas. Pirmo vadīja jaunatnes apgāda Ceļinieks vadītājs G. Liepiņš, piedaloties A. Smiltniekam, J. Dreifeldam, A. Zaķim un V. Ezeram, bet otru — M. Zandbergs. Galvenokārt apskatīja latviešu skolu problēmas. Visi piekrita, ka mācību programma, līdzekļi un metodika jāmaina, atzīstot, ka jaunieši ir vienīgie, kas to varētu izdarīt. Atkal pārrunāja plaisas jaunajā un vecajā paaudzē, konstatējot, ka tādas ir ne tikai latviešos, bet arī citās tautībās, vispārējā sabiedrībā. Pārrunāja arī ideju par īpašu latviešu jaunatnes mītni Toronto apkārtnē, kur jaunieši varētu biežāk tikties, draudzēties un reizē arī uzlabot un koordinēt savu darbību.

Debatēs bija vērojams, ka problēmas un idejas vienmēr atkārtojas: viss tas pats jau risināts jaunatnes organizāciju kongresos, kursos, semināros, Divreizdivi nometnēs u.c. Protams, šīs problēmas ir izšķirīgas trimdas jauniešu darbībai, taču liekas, ka būtu derējusi lielāka tematu dažādība. Tā, piemēram, varēja apskatīt moderno latviešu kultūras dzīvi gan trimdā, gan Latvijā; varēja apskatīt svarīgas vēsturiski-politiskas problēmas, kā K. Ulmaņa rīcību 1934. gada 15. maijā un 1940. gada 17. jūnijā, kuŗu īsteno nozīmi jaunieši reti zina un izprot. Būtu arī derējis otrs referāts paneļdiskusijas vietā, jo jauniešu zināšanas nav tik pilnīgas, lai visu laiku aizvadītu debatēs vien. Tādēļ derētu arī klausīties un mācīties.

Bez debatēm un referātiem kursanti nodevās arī tautas dejām Annas Briedes un Edvīna Kalviņa vadībā, bet dziedāšanu vadīja Namejs Batraks un Auseklis Pērkons.

Kursu tehniskais izkārtojums bija labs: saimnieces Daina un Rita Āpšes, Anda Libere, Anita Korba un Dagnija Celma bija sagatavojušas ļoti garšīgas pusdienas; Latviešu nama telpas apmierināja un naktsmāju bija pietiekami, kaut daudzi pārnakšņoja viesnīcās.

Varēja arī priecāties par kursu dalībnieku interesi un pat sajūsmu, tādēļ jācer, ka tā nemazināsies arī kursu trešajā posmā, kas notiks nedēļu pirms Jāņiem ar galveno tematu „Senie Jāņi".

I. Šm. / R. I.

KATOĻU JAUNATNE ORGANIZĒJAS

Jaunatnes organizēšanās pie draudzēm, liekas, ir vienīgā drošākā garantija latviešu jauniešu mūsdienu problēmu atrisināšanai. Nesenajā LNAK padomes sesijā Toronto jau pavisam skaidri no pašu jauniešu pārstāvju vidus izskanēja doma, ka jaunatne pati sevi nespēj vadīt, ka vajadzīgi pieauguši, sagatavoti vaditāji, kuŗi jauniešus iedvesmo un ievada viņu intereses pareizā, noteiktā virzienā. Mūsdienās vairs nepietiek, ja jaunietī iepotē skaistas nacionālas idejas vien, nedodot līdz arī garīgās dzīves struktūru. Tādēļ baznīcas un draudžu organizācijas ir vairāk nekā nepieciešamas kā jaunatnes pulciņu izveidošanā un darbības finančēšanā, tā arī — un tas jo sevišķi! — pārraudzībā un jauniešu garīgā audzināšanā.

Pie Toronto latviešu katoļu draudzes jaunatnes pulciņš pastāv jau sen, bet tikai tagad tas sācis izveidoties par noteiktu un darbīgu jauniešu vienību. Tā 16. martā S. Gabrāna mājā, M. Lejas aicināti, bija sanākuši aktīvie draudzes jaunieši, lai pārrunātu turpmākās darbības plānus un izraudzītu pulciņa valdi. Par priekšnieku ievēlēja Juri Pērkonu, sekretāri Nellīju Pļavinsku, biedrzini Intu Leju, kasieri Baibu Garjāni un valdes locekļiem Zigridu Zāci, Andri Garjāni un Juri Leju. Draudzes dāmu komitejas pr-ce M. Leja uzņēmās palīdzēt pulciņu tālāk izveidot un tā darbību pārraudzīt, atstājot tomēr pašu jauniešu ziņā, kā darbosties pašu ideju garā.

Pulciņš vienojies jau 20. aprīlī rīkot pirmo patstāvīgo jaunatnes vakaru ar pašu sagatavotu programmu, cerot arī uz labiem materiāliem ienākumiem, kuŗi palīdzētu īstenot dažādas darbības ieceres.

—ks

Toronto latviešu katoļu draudzes jaunatnes pulciņa vadība: priekšā no kreisās — Baiba Garjāne, Inta Leja, valdes priekšsēdis Juris Pērkons, Nellija Pļavinska un Zigrida Zača; aizmugurē — Juris Leja un Andris Garjānis.

ATTAISNOSIM SAVU SŪTĪBU...

(Pārnesums no 1. lpp.)

runājot par darbiem. Jau mazatnē bērniem stāstos jāparāda mūsu ienaidnieka īstā seja, jo vēlāk, jauno ideju pārsātināti, viņi nekā nepieņem bez kritikas. Jāmāca teorija, bet jāapgaismo arī prakse ar dzīves piemēriem, piemēram, kādēļ vecāki atrodas trimdā. Vecāki ne vienmēr ir labākie paidagogi. Ko dara mūsu latviešu skolas? Saņemta atbilde, ka latviešu skola nepesot politiska iestāde... Tādēļ jāpanāk latviešu skolās attiecīgu lekciju cikli, jo acu lieciniekų pārdzīvojumi pārliecina un parāda teorijas otru pusi; jāpieaicina attiecīgajos jautājumos speciālisti. Jāveicina piemērotas literatūras lasīšana, lai mūsu jaunatne būtu bruņota pret kreisās filozofijas paudējiem, pretējā gadījumā būs vēl vairāk pārsteigumu. Jaunatnē ir cīņas gars, tikai vajadzīga pareiza ievirze. Kāds jauns latviešu kaŗavīrs Cēdelgemā teicis: „Rīt mūs laidīs brīvībā. Cik labprāt es ņemtu šauteni un ietu kaut tos, kas kāva manu dzimteni!"

Attaisnosim savu sūtību svešumā, vispirms glābjot mūsu jaunatni!

T .G.

TORONTO ZIŅAS

● TLB dāmu komiteja atjaunojusi darbību. Par valdes priekšsēdi izraudzīta Dace Lejniece, sekretāre ir Lolita Gulbe un kasiere Ilze Sietniece. Kā vienu no pirmajiem sarīkojumiem dāmu komiteja aprīlī iecerējusi veco māmuļu vakaru.

● Kanadas latviešu kultūras dienu ietvaros Toronto latviešu biedrība 23. martā bija rīkojusi referāta vakaru Latviešu namā, kuŗu ar īsu uzrunu ievadīja valdes pr-sēdis I. Alksnis. Interesantu referātu par tematu „Vecā un jaunā morāle" sniedza māc. Ā. Čops, jau ievadā norādot, ka morāles jautājumam nevar pieiet ar jau iepriekšējiem aizspriedumiem. Referents pieskārās reliģijas un kristietības pamatprincipiem un vairāku filozofu atziņām, konstatējot, ka vecā morāle izpaužas noteiktu morāles likumu ievērošanā. To varētu dēvēt arī par legālo morāli, kas bieži vien rakstīta aizliegumu veidā. Bet likumu ievērošana ne vienmēr nodrošina faktisko morāli, kā to savā mācībā ietvēris arī Kristus, saceldamies pret toreizējiem ebreju likumiem. Tādēļ nozīmīgāka ir ētiskā morāle un katra individa atbildība šīs morāles ievērošanā. Pēc referāta māc. Ā. Čops atbildēja uz klausītāju jautājumiem, tad pārrunas turpinājās pie dāmu komitejas klātajiem kafijas galdiem, piedaloties ap 150 atsaucīgiem klausītājiem. Sarīkojuma nobeigumā I. Alksnis, pateicoties māc. Ā. Čopam par interesanto referātu, viņam pasniedza velti-grāmatu.

● LPB Kanadas kopas valdes sēdē pr-ces B. Senkēvičas vadībā 21. martā galvenokārt pārrunāja gadskārtēji rīkojamo Preses balli, kuŗu šogad apvienos ar kopas 20 gadu darbības atzīmēšanu. Preses balle paredzēta 8. novembrī Casaloma pils telpās, bet 9. novembrī Latviešu namā būs gadasvētku akts un rakstnieku cēliens. Ievērojot, ka šis ir Latviešu kaŗavīru gads, autorus aicinās lasāmajiem darbiem izvēlēties patriotisku tematu vai veltījumus kaŗavīriem. Kopā par biedru uzņēma Osvaldu Liepu; reizē ar to pašreizējais biedru skaits ir 25. Valde atvēlēja 100 dol. pabalstu Divreizdivi nometnei un pa 25 dol. TLB sestdienas skolai un TLTA sestdienas ģimnazijai absolventu apbalvošanai. Ar apkārtrakstu aicinās visus kopas biedrus apmeklēt un atbalstīt LPB centrālās valdes rīkoto preses darbinieku un literātu kongresu, kas notiks no 20.—22. jūnijam Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes lauku īpašumā Katskilu kalnos.

● Latviešu katoļu apvienības Kanadā rīkotajā garīgo dziesmu koncertā 23. martā lietuviešu baznīcā bija ieradušies ap 100 klausītāju. Soprāns Apolonija Sapale-Raikovska dziedāja Hendela, Fr. Šūberta, Durantes, Mocarta, Bizē un J. Vītola garīgās dziesmas Anitas Rundānes ērģeļu pavadījumā. Kā ērģeļu solo A. Rundāne atskaņoja Hendela „Koncerts Nr. 1".

● Brazilijas universitātes mācības spēks prof. Dr. S. Ladusāns, apceļojot Ziemeļameriku, paredzējis apmeklēt arī Toronto. Šai sakarībā Latviešu katoļu apvienība Kanadā 13. aprīlī plkst. 6.30 vakarā Latviešu namā rīko viņa referātu par tematu „Šāsdienas atklātais humānisms".

● Lotus puķu veikala īpašniece Ināra Tīruma Latviešu nama dāmu komitejas rīkotā referāta pēcpusdienā 16. martā runāja par ziedu sakārtojumiem un puķu kopšanu, sniedzot arī demonstrējumus ar tuvākiem pasakaidrojumiem. Bija ieradušies apm. 25 klausītāji, kas pēc referāta pakavējās pie kafijas galda. Komitejas pr-ce E. Galdiņa, pateicoties referentei, izteica vēlamību rīkot līdzīgu referāta pēcpusdienu kuplākam klausītāju skaitam.

● Latviešu nama dāmu komitejas rīkotajā jaunatnes mūzikas pēcpusdienā 23. martā Latviešu namā bija ap 200 atsaucīgu apmeklētāju. Šis bija jau ceturtais šāda veida sarīkojums, kuŗu gadskārtēji organizē dāmu komitejas pr-ce prof. T. Ķeniņa kā dalībnieku vērtētāju un programmas pārzinātāju. Ar klavieŗu, vijoles un arpas priekšnesumiem, kā arī dziesmām programmā piedalījās Velta Ezerniece, Nora Būmane, Rita Langenfelde, Tālivaldis un Dainis Ķivlenieks, Ārija Purva, Arturs Jansons, Inese Černavska, Karina Kanaviņa, Juris Ķeniņš, Gundega Melli, Andris Grants, Imants un Maija Baruši, Māra Zibene un no Sarnijas atbraukušā Anna Sopa. Programmā dominēja klavieŗu mūzika. Jaunie mūziķi un dziedātāji saņēma ziedus un klausītāju sumināJumus. Jaunajiem talantiem pateicās dāmu komitejas pr-ce E. Galdiņa, izteicot prieku arī par kuplo apmeklētāju skaitu.

● Latviešu nama dāmu komiteja aicina savā darbā jaunas talcinieces. Tuvāku informāciju sniedz E. Galdiņa (tālr. 487-7486).

BRAMPTONA

● DV Bramptonas nodaļas vanadžu kopa 22. martā bija rīkojusi vakarēšanu un paplašinātu sēdi, kuŗu vadīja pr-ce S. Kukņa. Ieradušās 11 dalībnieces galvenokārt pārrunāja turpmākās darbības jautājumus un vienojās 3. maijā United Church telpās rīkot t. s. groziņu vakaru ar mūzikāliem priekšnesumiem un deju.

MONTREALA

● Pasta piegādes jautājums Montrealā pēdējā laikā ir tik „brī-nišķīgi" nokārtots, ka „Latvija Amerikā" 20. martā nebija saņemta kopš 1. marta... Kam lai sūdzas? Tā kļuvusi jau par normālu parādību. Streikot jau nestreiko, bet viņi ir vai nu slimi, vai nejūtas tā, ka vajadzētu strādāt. Kad stāvoklis mainīsies, neviens nezina.

—ms.

LNAK LĪDZEKĻU VĀKŠANAS AKCIJA

Latviešu nacionālā apvienība Kanadā uzsākusi gadskārtējo līdzekļu vākšanas akciju Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondam, skolām, jaunatnei, Latvijas brīvības darbam un LNAK darbības turpināšanai. Pretēji iepriekšējo gadu praksei, LNAK birojs šogad aicinājumus Toronto un apkārtnes tautiešiem izsūtīs tieši, bet ārpus Toronto dzīvojošo apzināšanai arī šogad lūgs talkā LNAK pārstāvjus, kā arī vietējās latviešu draudzes un organizācijas. Katrai vietai domātos aicinājumus LNAK kopīgā sainī izsūtīs saviem pārstāvjiem ar lūgumu tos sadalīt vietējām organizācijām, kuŗas kopā ar draudzēm lūgtas šos aicinājumus izsūtīt saviem biedriem un locekļiem ar tādu aprēķinu, lai ikviens tautietis tos saņemtu. LNAK cer, ka tautiešu atsaucība kopīgajiem nacionālajiem pasākumiem arī šogad būs laba, tā dodot centrālajai pārstāvībai iespēju godam veikt tai uzliktos pienākumus.

J. A.

OTRU ZELTA DUKATU IEGADĀJUSIES

Turpinām tautiešu vārdu publicēšanu, kuŗi, sekmējot DV organizācijas 25 gadu darbības svētku rīkošanu 1971. gadā, iegādājušies „Zelta dukātu Latvijai":

11. Dr. med. Pēteris Bārdiņš, Toronto
12. Adolfs Kristapsons, Toronto
13. Valdis Palma, Toronto
14. Pēteris Rudzītis, Toronto
15. Egons Treilons, Toronto
16. Andrejs Dumpe, Toronto
17. Alberts Lucs, Toronto
18. Dimitrijs Zizulevs, Toronto
19. Roberts Kreišmanis, Hamiltonā
20. Arnolds Reimanis, Hamiltonā.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
5¼% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZIVIBAS APDROŠINAŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

ZIŅAS

atviešu nama dāmu komite- rīkotajā jaunatnes mūzikas usdienā 23. martā Latviešu ā bija ap 200 atsaucīgu ap- lētāju. Šis bija jau ceturtais veida sarīkojums, kuru škārtēji organizē dāmu komi- ar prof. T. Ķeniņu kā dalīb- u vērtētāju un programmas inātāju. Ar klavieru, vijoles rpas priekšnesumiem, kā arī smām programmā piedalījās a Ezerniece, Nora Būmane, Langenfelde, Tālivaldis un nis Ķivlenieks, Ārija Purva, rs Jansons, Inese Černav- Karina Kanaviņa, Juris Ķe- . Gundega Melli, Andris nts, Imants un Maija Baru- Māra Zibene un no Sarnijas audkušā Anna Sopa. Program- dominēja klavieru mūzika. nie mūziķi un dziedātāji sa- a ziedus un klausītāju sumi- mus. Jaunajiem talantiem icās dāmu komitejas pr-ce Galdiņa, izteicot prieku arī kuplo apmeklētāju skaitu.

Latviešu nama dāmu komi- aicina savā darbā jaunas tai- eces. Tuvāku informāciju dz E. Galdiņa (tālr. 487-7486).

BRAMPTONA

DV Bramptonas nodaļas va- žu kopa 22. martā bija rīko- vakarēšanu un paplašinātu kuru vadīja pr-ce S. Kukņa. dušās 11 dalībnieces galveno- pārrunāja turpmākās darbī- jautājumus un vienojās 3. ā United Church telpās rī- t. s. groziņu vakaru ar mūzi- em priekšnesumiem un deju.

MONTREALA

Pasta piegādes jautājums trealā pēdējā laikā ir tik nišķīgi" nokārtots, ka „Lat- Amerikā" 20. martā nebija mta kopš 1. marta... Kam sūdzas? Tā kļuvusi jau par mālu parādību. Streikot jau reiko, bet viņi ir vai nu sli- vai nejūtas tā, ka vajadzētu dāt. Kad stāvoklis mainīsies, ens nezina.

—ms.

LNAK LĪDZEKĻU ĀKŠANAS AKCIJA

atviešu nacionālā apvienība adā uzsākusi gadskārtējo lī- ļu vākšanas akciju Ziemeļ- rikas latviešu kultūras fon- , skolām, jaunatnei, Latvijas ības darbam un LNAK dar- s turpināšanai. Pretēji ie- kšējo gadu praksei, LNAK js šogad aicinājumus Toron- n apkārtnes tautiešiem izsū- tieši, bet ārpus Toronto dzī- šo apzināšanai arī šogad talkā LNAK pārstāvjus, kā vietējās latviešu draudzes un nizācijas. Katrai vietai do- os aicinājumus LNAK kopī- saini izsūtīs saviem pārstāv- ar lūgumu tos sadalīt vie- m organizācijām, kuras kopā raudzēm lūgtas šos aicināju- izsūtīt saviem biedriem un kļiem ar tādu aprēķinu, lai ns tautietis tos saņemtu. K cer, ka tautiešu atsaucība gajiem nacionālajiem pasā- iem arī šogad būs laba, tā t centrālajai pārstāvībai ie- u godam veikt tai uzliktos ākumus.

J. A.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

vian (Toronto) Credit Union Limited
College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
% par noguldījumiem
itsabiedrība izdara visas pa- s banku operācijas, izsniedz evumus, pieņem maksājumus elefonu, elektrības, gāzes un s lēsēm, izdara naudas pār- mus un izsniedz ceļotāju čekus.
ZĒ AR NAUDAS NOGULDI- U VAI AIZDEVUMU IZ- EGŠANU KREDITSABIED- A IZDARA DZĪVĪBAS AP- SINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
s atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, dienās no pl. 9 — 1 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Gaida tālus viesus

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS GADA SAPULCE

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, šoreiz teicami apmeklēta bija Toronto latviešu koncertapvienības gada sapulce 10. martā, kurā no 30 dalībniekiem apmēram puse bija abonenti, bet pārējie organizāciju pārstāvji. Sapulci vadīja apvienības valdes prsēdis A. Purvs, bet protokolēja A. Zichmane.

A. Purvs norādīja, ka šī jau ir 10. koncertapvienības sezona, tādēļ parasto 4 koncertu vietā rīkoti 5, „piedevā" sniedzot komponista Dr. G. Pones vakaru. Šīs sezonas pēdējais koncerts notiks 1. maijā, kad viesosies soliste Lina Karlsone no Montrealas. Abonementa kartes šai sezonai iegādājušies 220 mūzikas draugu, kas ir zemākais skaits apvienības pastāvēšanas laikā. Koncertos tomēr pārdotas arī atsevišķas ieejas kartes, visvairāk G. Pones vakarā. Valdes paziņojums, ka jauniešiem līdz 16 gadu vecumam visos koncertos ieeja ir brīva, nav devis jūtamu klausītāju skaita pieaugumu. Nākošajai sezonai divi koncerti jau izkārtoti: 6. novembrī viesosies Austrālijas latviešu jaunās paaudzes pianiste Māra Biezaite, tāpat iecerēts Šveicē dzīvojošā operdziedoņa Kārļa Bauera-Zemgala koncerts.

Kases pārskatu sniedza kasiere H. Pāvula. 1968. gadā koncertapvienība ieņēmusi 1954,74 dol., bet izdevusi 1983,11 dol. Par spīti nelielajai piemaksai, kasē vēl ir iepriekšējos gados uzkrātie līdzekļi 1500,71 dol. apmērā.

Revizijas komisijas priekšsēdis K. Priedītis ziņoja, ka, pārbaudot valdes un amatpersonu darbību, tā atzīta par rosīgu un sekmīgu. Labā kārtībā arī kase un grāmatvedība. Sapulces dalībnieki visus ziņojumus pieņēma bez debatēm un iebildumiem, izsakot valdei un visām amatpersonām pateicību par labi paveikto darbu.

Ž. Zentiņa ierosinājumā sapulce lūdza līdzšinējos valdes locekļus palikt savos amatos; tā arī turpmāk koncertapvienības valdes priekšsēdis būs A. Purvs, viņa vietnieks A. Kalns, sekretāres R. Krastiņa un E. Timermane, kasiere H. Pāvula, administrātore A. Zichmane un abonementu lietu kārtotājs A. Kalviņš. Tā kā apvienības darbs gājis plašumā, sapulce vienojās, ka valdes sastāvs palielināms no 7 uz 8 locekļiem, uzdodot valdei jauno valdes locekli pieaicināt no jaunatnes vidus. Arī revīzijas komisijā izraudzīja līdzšinējos K. Priedīti, A. Sudmali un O. Dzērvīti.

Plašākas pārrunas izraisīja turpmākā darbība un vēlmes attieksmē uz nākošās sezonas koncertiem. Anita Liepiņa ieteica aicināt kādu jauktu kori, Žanis Zentiņš — solistu Kseniju Branti, bet Jānis Petzalis — pianistes māsas Gūtbergas. Valdes pr-sēdis A. Purvs tomēr norādīja, ka visas vēlmes nebūs iespējams izpildīt, jo Ziemeļameriku paredzējuši apciemot vairāki izcili mākslinieki no Eiropas un citām valstīm, tādēļ šīs iespējas jāizmanto arī apvienībai, rīkojot tālo viesu koncertus. Bez jau ziņojumā minētajiem zināms, ka Ziemeļamerikā viesoties iecerējuši komponisti Longīns Apkalns no Rietumvāci jas un Andris Vītoliņš no Zviedrijas. Bez vairākiem citiem ierosinājumiem Dr. E. Upenieks ieteica nākošās sezonas koncertus atkal rīkot Latviešu namā. Pēc lietiškām pārrunām sapulce tomēr atzina, ka pašreiz lietotā zāle koncertzāle ir piemērotāka. Tajā rīkotos koncertus apmeklē arī kanadiešu kritiķi, kas sevišķi Unitarian Church auditorija kā atzīmīgi ir ne vien mākslinieciem, bet arī mūsu mūzikas dzīves popularizēšanai vietējā sabiedrībā. Lai sekmētu abonementa karšu izplatīšanu, P. Rasiņš ieteica tās jau sezonas sākumā izsūtīt pa pastu visiem pašreizējiem un arī agrākajiem abonentiem. Koncertapvienības sarīkojumus varētu popularizēt arī latviešu studentu korporācijās un citur. Izskanēja doma, ka programmās būtu vēlama plašāka informācija par koncerta māksliniekiem un komponistiem, kas gan ievērojami paliellinātu programmas iespiešanas izdevumus.

Dažus no pārrunātajiem ieteikumiem valde iespēju robežās jau praktizējusi līdz šim, piemēram, rīkojot koncertus jaunās paaudzes māksliniekiem. Arī koncertu programmas izvēle atstāta pašu mākslinieku ziņā un nav prasības, ka jāsniedz vienīgi latviešu autoru darbus. Izteikta gan vēlēšanās, lai programmā būtu arī kāds latviešu komponista darbs.

R. N.

Cīņa jāturpina!

Latvijas dibināšanas 50. atceres gads izskanējis. Tā norises jūtamāk kā jebkad parādīja brīvās pasaules latviešu nacionālo spēku un nelokāmo gribu gan atgūt tautai brīvību, gan uzturēt un tālāk veidot savu īpato gara dzīvi, tradicijas un kultūru.

Šī izcilā gada nobeigumā bieži atskanēja jautājums, kas notiks pēc tam un kas tālāk darāms? Aktīvitāte un uzņēmība, kas tik izteikti parādījās aizgājušajā gadā, nedrīkstētu apsikt arī Latvijas 51. gadā, un uz jautājumu ir jādod droša atbilde par tuvākās nākotnes uzdevumiem.

Latvisko centienu uzturēšanā neaizstājama loma ir Kultūras fondam. Darbības 17 gados Kultūras fonds varējis atbalstos izsniegt turpat 140.000 dolaru. Kultūras fonda valde sirsnīgi pateicas visiem ziedotājiem. Pārskati par izlietotajām summām ir katru gadu publicēti. Šī ievērojamā atsaucība ir palīdzējusi ar mērķtiecīgiem, gadu no gada turpinātiem pieķīrumiem un balvām nostiprināt drošu latviešu gara dzīves pamatu. Saskaņota un sekmīga latviešu skolu darbība, latviskā rosme jaunatnē, jauni darbi literātūrā, mākslās un zinātnēs, lielie sarīkojumi un enerģija organizācijās ļauj ar labām cerībām raudzīties nākotnē.

Dzīve tomēr nestāv uz vietas, grūtības pakāpeniski pieņemas. Latvijas 51. gads kultūras uzturēšanā nāk ar savām vajadzībām. Jaunas publikācijas un pārkārtojumi nepieciešami mācības grāmatu sagādē skolām, nepieciešami nopietni pētījumi par īpato latvisko audzināšanu pašreizējos apstākļos, turpināma piemērotu mācības papildlīdzekļu izveidošana. Jaunatnes Divreizdivi nometne, kuŗa šogad paredzēta rietumu krastā, gaida lielāku atbalstu nekā parasti. Atbalstāms latviešu bērnu mēnešraksts „Mazputniņš" un citi jaunatnes izdevumi.

Nedrīkstam ļaut mazināties vai apsikt latviešu mākslinieku, rakstnieku un pētnieku aktīvitātei. Ar piešķirumiem, sacensībām, izstādēm un balvām šī jaunrade rosināma visās gara dzīves nozarēs. Īstenojumu gaida liela vēriena dokumentācijas centra ideja, kas sabiedrībā guvusi jo plašu atsaucību. Šī ir tikai daļa no vajadzībām.

Savu šāgada ziedojumu Kultūras fondam nosūtot, neaizmirstiet Latvijas 50 gadu atceres atzīmēšanai veltīto ziedojumu dižos rezultātus, kas līdzekļu iegūšanu nostādīja jaunā līmenī un pavēra plašākas iespējas. Iepriekšējos gados Kultūras fondam ik gadu saziedotie 10.000—12.000 dolaru tagad vairs neatspoguļo latviešu iespējas, kuŗas ir daudz lielākas. Gribētos cerēt, ka tautieši vajadzības nopietni apsvērs un ka saziedotā summa salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem varētu divkāršoties.

Laipni aicinām savu šāgada ziedojumu Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondam piesūtīt: Kanadā — Latvian National Federation in Canada, P.O. Box 285, Terminal „A", Toronto, Ont., bet ASV — American Latvian Association, Inc., 913 Shoreham Bldg., 15th & H Sts., N.W., Washington, D.C. 20005.

Prof. P. Lejiņš, ZLFK valdes priekšsēdis
J. Niedra, ZLFK priekšsēža vietnieks

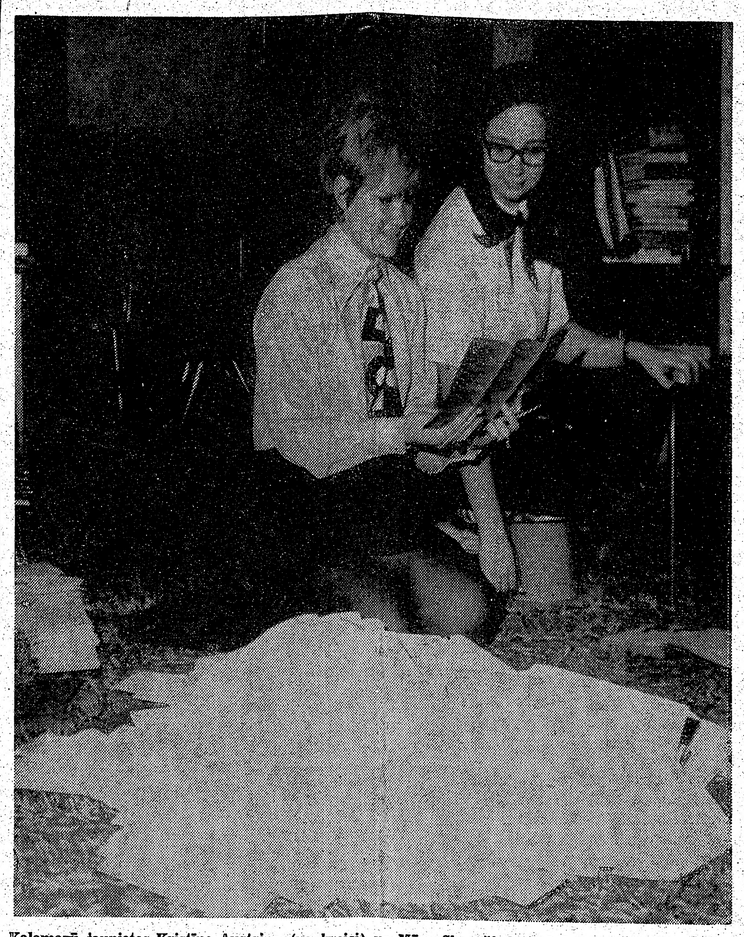

Kalamazū jaunietes Kristīne Austriņa (pa kreisi) un Māra Skrupškele izsūtāmo prospektu kaudzes priekšā gudro, kuŗā latviešu valodas kursā šovasar Rietummičigenas universitātē piedalīties.
Foto: A. Purmans

Divu draudžu svētki vienā svētdienā

DŽMAIKA PLĒNAS DRAUDZES 75 GADI UN BOSTONAS TRIMDAS DRAUDZES MĀCĪTĀJA ALBERTA GALIŅA 25 ORDINĀCIJAS UN 70 MŪŽA GADI

Bostonas latviešu ev.-lut. draudžu dzīvē 16. marts bija izcila svētdiena ar diviem dievkalpojumiem, tiem sekojošām laicīgām svinībām un tautiešu tikšanos pie kafijas tases un tortes.

Ja bostonieši savā laikā būtu bijuši čakli uz reģistrēšanos, viņi tagad varētu lepoties, ka viņu draudze ir pati vecākā ASV, taču Bostonai aizsteidzās priekšā filadelfieši, kaut latviešu dievkalpojumi vispirms sākti Bostonā. Džamaikas Plēnas draudzes šūpulis kārts 1894. gada 11. februārī. Atceroties kādreizējos priekšgājējus un draudzes dibinātājus, pašreizējā vadība ieradās Ģetzamenes kapsētā un nolika ziedus uz mācītāju H. Rebanes un K. Selmera kapiem, kā arī uz J. Zīberga atdusas vietas, kuŗu rotā piemineklis, kam nevar paiet garām, neizlasot tā tekstu. Dzimtenē palika neievērots kādreizējā mācītāja un dzejnieka Jāņa Steika kaps, bet par viņu runā dokumenti Bostonā iekārtotā izstādē. Še bija savāktas interesantas liecības par draudzes 75 gadiem kopš dibināšanas līdz šai dienai. Bija redzamas draudzes protokolu grāmatas — apdzeltējušām lapām, bet glīti un kaligrafiski rakstītas, pavīdēja kādreizējās cīņas, kuŗas draudzei nācās izturēt, kad tā atradās briesmās. Jānis Steiks draudzei dāvinājis garīgus rakstus ar šādu ierakstu: Bostonas Latviešu Ev-Luteraniskai Draudzei 23. jūnijā 1912. g. dāvinu par piemiņu baznīcas iesvētīšanai. Toreizējais mācītājs Jānis Steiks, 774 Parker un Allahanry Ave. stūrī." Izdevumu „Septiņpadsmit spredīķi" (iespiesti 1884. gadā Jelgavā pie Stefenhagena) dāvinājusi Bostonas latviešu biedrība, bet J. Bacha „Baznīcas dziesmas, koraļi" dāvinājis Latvijas sūtnis Vašingtonā Dr. A. Bīlmanis. Dāvināti arī baznīcas trauki, svečturi, māc. K. Selmera amata tērps un tēlnieka R. Maura veidota J. Zīberga biste. Izstādē bija arī daudz fotoattēlu, kuŗi raksturo draudzes dzīvi bez īpašiem paskaidrojumiem. Šī mazā skatīte baznīcas jaunbūvētajās telpās bija ļoti interesanta un labi iekārtota.

Svētku runu dievkalpojumā teica māc. J. Siliņš no Filadelfijas, piedalījās arī māc. K. Kampe, māc. N. Ozols un pašas draudzes gans F. Ruperts, dziedāja vīru dubultkvartets Tēvija J. Ansberga vadībā. Svētku laicīgā daļa notika baznīcas sabiedriskajās telpās t.s. „groziņu vakara" veidā, daudz neatšķiroties no līdzīgām svinībām, kuŗās draudzi sveicinājuši „lieli un mazi gari", kas drīz aizmirsušies kā nebijuši, neatstājot nekādu pēdu draudzes dzīvē. Šoreiz draudzes padomes loceklis E. Dzelzkalējs bija izdevis sakarā ar jubileju īpašu apskni ar bazniccas ainām. Tagad tā cirkulē pa pasauli, bet kādreiz papildinās draudzes vēstures materiālu skati.

Liels baznīcēnu pieplūdums bija arī Trimdas draudzes nesen iegūtajā dievnamā, kuŗā pirms gada novietoja prof. A. Annus altāŗa gleznu, kuŗa spraišļotajiem baznīcas griestiem piedod siltumu un, gribētos sacīt, latvisku pieskaņu. Māc. R. Zariņš no Ņujorkas teica svētrunu par „sauriem logiem, kas nav pelami, jo tie latviešu zemniekam deva mieru un atpūtu, un tas gāja pie sirds". Māc. R. Zariņš norādīja uz dīvainību, ka neviena latviešu draudze sev nav izvēlējusies trimdas prāvieša Ecehaja vārdu, jo tieši šis pravietis bijis tuvs mūsu laikam. Taču viņa vārds, laikam, par grūtu latviešu mēlei, un tā mēs esam izvēlējušies gan prāvieša Jāņa, gan Mārtiņa un Pēteŗa vārdus savām draudzēm. Runāja arī prāv. Birznieks, māc. J. Cālītis un māc. N. Ozols, pēc tam draudzes gans un šīs dienas gavilnieks māc. Alberts Galiņš aicināja baznīcēnus uz draudzes telpām, lai tur kopīgi pārrunās pasēdētu pie kafijas galda, atzīmējot viņa 25 ordinācijas un 70 mūža gadus.

Draudzei ir jaunas un gaišas telpas sanāksmēm. Tā ar saviem saimnieciskajiem panākumiem var lepoties. Māc. R. Zariņš nolasīja interesantu referātu par Mārtiņa Lutera dzīvesbiedri Katrīnu, kuŗa kopā ar citām meitenēm, paslēpjoties tukšu siļķu mucās, izkļuvusi no klostera, jo visas vēlējušās apprecēties. Referātā bija daudz komisku atgadījumu, arī abu laulāto dzīvē, bet tas skāra arī kādu parādību, kas pašreiz ļoti nodarbina katoļu baznīcu, no kuŗas klosteriem ASV katru gadu aiziet ap 5000 atkritēju tieši tādēļ, ka vēlas dibināt savu ģimenes dzīvi. Draudzes pēcpusdienas norisi vadīja mācītāja dēls — žurnālists Ivars Galiņš. Bija daudz runu, daudz rakstveida sveicienu.

Alberts Galiņš par mācītāju kļuva samērā vēlu, jau nobriedušā vīra gados. Vispirms bija karavīrs-virsnieks Latvijas armijas galvenajā štābā un darbojās „Latvijas Kareivja" redakcijā, kur parādīja arī savu dzejnieka talantu, bet apklusa, briesmu gadam uznākot. Taču viņa dzejas kokle tagad atkal ieskanējusies — pēc Trimdas draudzei nokalpotiem 15 gadiem: tā izteicas korāļu tekstos.

Abām latviešu draudzēm ir savas pajumtes, kur pulcēties laudīm, taču nāk galvenokārt tie, kam jau sirmas galvas. Kur paliek jaunie? Tā brīžiem pamatots šķiet jautājums, vai ir vērts iegādāties pašiem savas baznīcas, ja tajās neredz jaunatnes. Tādēļ abām draudzēm vēl nopietnāk nekā līdz šim jāpievēršas darbam ar jaunatni, jo tā ne vien katras draudzes, bet arī latviešu sabiedrības nākotne.

Bija mazliet savādi, ka abas nozīmīgās atceres notika tai pašā laikā, vienā svētdienā. Vai nebija iespējams svinības izkārtot citādi, lai kaimiņš tiktos ar kaimiņu vienā baznīcā?

—iņš

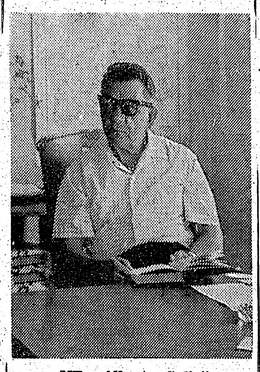

Māc. Alberts Galiņš

GRAND HAVENA

● Pēkšņā nāvē 57 gadu vecumā 11. marta rītā miris Augusts Leicingers. Viņš ar dzīvesbiedri bija saposies braukšanai uz darbu; pēdējā māju atstāja, bet A. Leicingers pēc mašīnas iedarbināšanas vēl atgriezās istabā, lai kaut ko paņemtu. Tur viņu pārsteidza sirds vājums un trieka. Dzīvesbiedre, atgriezusies no darba, atrada viņu mirušu. Kaut iedarbinātais mašīnas motors bija rūcis visu dienu, neviens tam nebija piegriezis vērības. Nelaiķim veltīts aizlūgums Grand Havenas bēŗu namā notika 4. martā, bet zemes klēpī viņu guldīja Vūdlauna kapos Grand Rapidos, izvadīšanu vadot māc. J. Lazdam. Ziedus no draudzes nolika E. Avots un E. Medne, bet no Latviešu biedrības G. Liepiņš. Latviešu biedrības namā bija rīkots bēŗu azaids. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre, dēls ar vedeklu un citi radi.

V. Z.

ASV DV apvienību delegāti pulcēsies Kalamazū

ASV Daugavas Vanagu apvienību 19. delegātu sapulce, apvienota ar vanadžu salidojumu, notiks 12. un 13. aprīlī Kalamazū — Holiday Inn viesnīcā (International Room, 220 E. Crosstown Parkway). Sapulci ar svētbrīdi plkst. 9 rītā ievadīs prāv. J. Turks. Turpat sapulces pirmajā dienā plkst. 7.30 vakarā paredzētas kopīgas vakariņas, bet plkst. 8.30 vakarā Latvijas armijas 50 gadu atceres sarīkojums, kuŗā referātu sniegs ASV DV zemes valdes pr-dis A. Valters, bet tenors Pēteris Lielzuika dziedās latviešu komponistu darbus. Pēc priekšnesumiem saviesīga dzīve. Ieeja šai sarīkojumā 2 dol., pensionāriem 1 dol., bet kaŗa invalidiem, vecajiem strēlniekiem un Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībniekiem bez maksas.

Interesenti, kas, nebūdami DV delegātu sapulces dalībnieki, vēlas piedalīties kopīgajās vakariņās, lūgti pieteikties līdz 5. aprīlim, atsūtot vietējās DV apvienības kasierim Robertam Zaķim (635 Lake St., Kalamazoo, Mich. 49001) piedalīšanās maksu 7,50 dol. no personas. Šai summā ieskaitīta arī ieejas maksa sekojošajā Latvijas armijas 50 gadu atceres sarīkojumā, kā arī dzērieni.

☆

DV apvienības Kalamazū vanadžu kopas valde šai gadā darbojas šādā sastāvā: priekšniece Vanda Zaķe, viņas vietniece Malga Kāpa, sekretāre Gaida Minka, mantzine Zeltīte Bērziņa, saimniecības vadītāja Zelma Baškere un kasiere Lidlja Krūmiņa.

Atceroties pirms 25 gadiem, laikā no 1944. gada 16. — 18. martam, Latviešu leģiona abu divīziju kopīgo lielkauju austrumu frontē pret sarkanarmiju un atzīmējot Latviešu leģiona dienu, DV apvienība Kalamazū abu vietējo latviešu draudžu baznīcu altāŗus bija rotājusi ar baltiem zieddiem.

☆

Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes bēŗu kases gada sapulci, piedaloties 17 dalībniekiem, vadīja valdes pr-dis A. Krūmiņš, protokolējot K. Eidukam. No priekšsēža sniegtā darbības ziņojuma izrietēja, ka uz šāgada 1. janvāri kasē bija 207 biedri, no tiem 7 jaunāki par 16 gadiem. Aizvadītajā gadā klāt nākuši tikai 2 jauni biedri, bet 6 miruši un 7 izstājušies.

Kases pārskatu sniedza kasieris E. Brože, norādot, ka uz darbības gada slēguma dienu visas miršanas gadījumu iemaksas iekasētas un kasē bijis 8146,23 dol. atlikums. Nauda noguldīta amerikāņu bankā, bet daļa arī latviešu kreditsabiedrībā. Uz gada sapulces dienu bēŗu kases kapitāls jau sniedzās pie $8500, tas salīdzinot ar iepriekšējo gadu, nozīmē ap 1000 dol. pieaugumu. Parastā izmaksa kases dalībnieka nāves gadījumā ir 400 dol., bet ja dalībnieks bijis bēŗu kases biedrs ilgāk par 10 gadiem, piederīgajiem apbedīšanas pabalstā izmaksāti 450 dol. Tas aizvadītajā gadā noticis visos 6 miršanas gadījumos, kasei kopā izmaksājot 2700 dol. Iemaksu kasē, kuŗa līdz šim bijusi 1,50 dol. katra dalībnieka nāves gadījumā, sapulce atstāja nemainītu.

Revizijas komisijas pr-dis R. Freimanis savā ziņojumā konstatēja, ka kases darbs bijis sekmīgs, par ko pateicība izsakāma kasierim un valdei. Valdes ierosinājumā sapulce grozīja līdzšinējo bēŗu kases nosaukumu, nolemjot turpmāk saukties Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes palīdzības fonds. Piezīmējams, ka bēŗu kase resp. palīdzības fonds darbojas patstāvīgi, vienīgi apbedīšanas pabalstu izmaksas saskaņā ar savstarpēju līgumu kārto kopīgi ar Kalamazū latviešu biedrības bēŗu kasi. Sadarbība starp abām vienmēr bijusi laba.

E. B.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Trikātiete Berta Andersone Ņurošelā pie Ņujorkas nule nosvinēja 95. dzimšanas dienu. Viņas vīrs, pazīstamais Rīgas tirgotājs Osvalds Andersons, miris jau 1939. gadā. Gavilniece izaudzinājusi 5 meitas, kas visas ir precētas, un priecājas par 10 mazbērniem un 8 mazmazbērniem. Mūža vakaru viņa pavada pie meitas pazīstamā sabiedriskā darbinieka Voldemāra Cerbuļa ģimenē. Par spīti lielajam vecumam, viņa kārtīgi lasa Bībeli, latviešu un vācu laikrakstus un labprāt spēlē arī džokeru. Divi jubilāres znoti un viens mazdēls izsūtīti uz Sibiriju, bet viena meita ar diviem mazbērniem pēc 15 gadiem no Sibirijas atgriezusies Latvijā. Gavilnieci šūpļa svētkos sveica 40 viesu. Svētības vārdus teica māc. O. Gulbis. Bija daudz rakstveida apsveikumu no Latvijas, Kanadas, Eiropas, Austrālijas un citām ASV pilsētām.

● Savā pirmajā gada sapulcē Ņujorkas latviešu kreditsabiedrība, piedaloties 23 biedriem, 16. martā Salas baznīcas zālē atskatījās uz organizēšanās gadā paveikto. Ar 133 biedriem un 57.788 dol. noguldījumu sabiedrība ievērojami pārsniegusi līdzīgu amerikāņu krājkašu panākumus. Par svarīgu faktoru sabiedrības darbā valdes pr-sēdis Jūlijs Pelše atzina, ka nauda nav stāvējusi „bezdarbībā", bet dažreiz nācies pat meklēt turīgākus tautiešusunūgt no tiem lielākus noguldījumus, jo citādi nebūtu bijis iespējams apmierināt kredita pieprasītājus. Noguldījumu lielums bijis no 0,25—7010 dol., bet aizņēmumi 300—5000 dol. Otra iepriecinoša parādība ir, ka aizņēmumu saņēmēji ir kārtīgi parāda atmaksātāji. Aizdevumu komisija 19 sēdēs kopā piešķīrusi 41 aizdevumu 65.530 dol. apmērā. Pirmajā gadā noguldītājiem maksājot 3½%, izmaksāti 820 dol. J. Pelše izteica cerību, ka pamatojoties uz tautiešu atsaucību šāgada pirmajos mēnešos, par 1969. gadu jau varēs maksāt 5%, ko maksā krājbankas. Sabiedrības darbību par sekmīgu atzina revīzijas komisijas pr-sēdis K. Rabācs. Grūtības vienīgi ar naudas tālāknoguldīšanu atļauto 3 dienu laikā, jo kasieris U. Klauss stipri aizņemts darbā. Debatēs pacēlās jautājums, kā vairot tautiešu interesi par savu kreditiestādi. A. Trautmanis ieteica visiem biedriem piesūtīt aploksnes, V. Cerbulis — noguldījumu veidlapas, M. Verners — bankas operācijas piektdienās izdarīt arī citās vietās, kur latvieši izmaina savus algas čekus. Kreditsabiedrība iestājusies par biedru Ņujorkas latviešu organizāciju padomē, kuŗa savukārt solījusi sabiedrībā noguldīt nama fonda līdzekļus 4000 dol. apmērā. Attiekšmē uz latviešu kreditsabiedrības priekšrocībām A. Trautmanis norādīja, ka pašu kreditiestādē naudu var noguldīt un aizņēmumu dabūt arī sestdienās un svētdienās, kad vietējās bankas slēgtas. Valdē ievēlēja visus līdzšinējos — J. Pelši, B. Epermani, U. Klausu, J. Zālīti un P. Spidaini, bet aizdevumu komisijā — F. Krečko, A. Lagzdiņu un A. Bužermani. Arī revizijas komisija darbosies līdzšinējā sastāvā — K. Rabācs, I. Bērziņš un A. Trautmanis.

—lr—

ROČESTRA

● DV apvienības gada sapulci vadīja Imants Timrots, protokolēja Vitauts Hazners. Valdes ziņojumu sniedza apvienības pr-ks A. Izaks un valdes locekļi, bet Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres rīcības komitejas darbības atskatu tās pr-dis Alfrēds Niedols, pakavējoties pie komitejas veikumiem un saņemot par tiem sapulces pateicību visiem darbiniekiem. Par izdarīto apvienības revīziju ziņoja F. Kalniņš, izceļot kases labo grāmatvedību un valdes sekmīgo darbību. Apvienības līdzekļi aizvadītajā gadā pieauguši par 183 dol., ar ko iekrātie līdzekļi pārsniedz 2700 dol. Sapulce vienprātīgi apstiprināja valdes izstrādāto budžetu šim gadam 1895. dol. apmērā, 645 dol. paredzot aprūpei, tāpat vienprātīgi pieņēma valdes izstrādāto turpmākās darbības plānu. Par apvienības priekšnieku ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo Aleksandru Izaku, valdē — R. Aizstrauti, J. Kalniņu, J. Medni, I. Timrotu, V. Auzānu, J. Reici un A. Aizstrautu, bet revizijas komisijā — O. Sniedzi, F. Kalniņu un F. Siliņu.

A. L.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, jauna apkure. Cena $25.000.

Bloor — Ossington: Atsevišķa 8 istabu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, 2 garāžas. Cena $28.000, iemaksa $4000.

Danforth — Warden: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja ar izbūvētu pagrabu. 2 virtuves, 3 vannas istabas, garāža. Iemaksa $3.500, atlikums uz vienu 10 gad. obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVELE VISĀ PILSĒTĀ.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

29. martā no plkst. 11. — 5.30 pēcp. un no plkst. 8 — 11 vak.
30. martā no 11 — 8 vak.
31. martā no 1 — 10 vak.
1. aprīlī no 11 — 8 vak.
2. aprīlī no 1 — 10 vak.
3. aprīlī no 1 — 10 vak.
4. aprīlī no 11 — 8 vak.
5., 6. un 7. aprīlī no 1 — 10 vak.

29. martā — plkst. 8.30 vak. Pāvila Zariņa (brāča) koncerts. Pie klavierēm Leo Barkins Unitarian Church, 175 St. Clair Av., W.

10. aprīlī — plkst. 8 vak. Ģirta Tiltiņa gleznu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas zālē.

12. aprīlī — pl. 8 Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja ev.-lut draudzes kora 17. gadskārtējais garīgs koncerts ar četru solistu un simfoniskā orķestra piedalīšanos.

12. aprīlī — 8 vak. Latviešu namā Toronto futbolistu gadskārtējā sezonas atklāšanas balle.

13. aprīlī — plkst. 4 p.p. DV namā A. Gailiša referāts: „Kas jāzina, ieguldot kapitālu akcijās".

27. aprīlī — pl. 4 p.p. DV namā Dr. A. Pērkona ref. „Jaunākie pētījumi kriminālzinātnē".

13. aprīlī — pl. 4.30 p. p. Latviešu namā „Melnais" literārais sarīkojums ar autoru piedalīšanos LPB preses kopas Kanādā sarīkojums.

13. aprīlī — plkst. 6 p. p. Latviešu namā prof. St. Ladusāna ref. „Atklātais humānisms".

3. maijā — plkst. 8 vakarā DV namā Maija balle ar Maija karalienes vēlēšanām.

4. maijā — plkst. 4 pēcp. DV namā A. Gailiša referāts: „Krāsnuma dārzu ierīkošana un kopšana".

10. maijā — plkst. 5. p.p. Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 gadu jubilejās sarīkojums ar svinīgu aktu un balli Latviešu namā.

HAMILTONA

30. martā — svētdien, pl. 4.30 vanadžu pavasaŗa sarīkojums Rainbow zālē (Sanford un King) „Pavasaŗa plūdos". Bazārs, priekšnesumi, kafija un boles galds.

Cilvēku pašupurēšanās - varoniba vai fanātisms?

Visu pasauli satrauca ziņa par čechu studenta Palacha sadedzināšanos Prāgas centrā, lai ar savu uguns nāvi protestētu pret Pad. savienības iebrukumu Čechoslovakijā.

Tagad daži novērotāji Čechoslovakijas okupāciju salīdzina ar čechu vēsturisko pagātni. Daudzi nezina, ka pašiem čechiem ir divas Čechoslovakijas — Sv. Vaclava un Jana Husa.

Alternātīva pirmo reizi radās 928. gadā, kad Bohēmijā valdija karalis Vaclavs. Viņa valdīšanas sākumā Bohēmijā iebruka Vācijas karalis Heinrichs I ar lielu karaspēku. Vēsturnieks grāfs Lucovs rakstā, ka Vaclavs, neredzēdams iespējas pretoties, parakstīja ar vācieti mieru, apņemdamies maksāt katru gadu vāciešiem nodevas — 600 sudraba marku un 120 liellopu.

Pēc daudzām liecībām, Vaclavs bijis ļoti dievbijīgs un iecienīts karalis, par kuŗu radušās daudzas leģendas un dziesmas. Bet viņa pasivitāte saniknoja tā jaunāko brāli Boļeslavu,. 935. gada 28. septembrī Boļeslavs uzbruka brālim un to nogalināja. Sākdams pats valdīt, Boļeslavs attiecās maksāt vāciešiem nodevas un uzsāka ar tiem karu. 950. gadā notika izšķirējā kauja. Bohēmiešus sakāva. Boļeslavu, kas bija iesaukts par Cietsirdīgo, vācieši piespieda maksāt tās pašas nodevas, kuŗu dēļ viņš nogalināja savu brāli.

Daudz vēlāk Čechijā radās Jans Huss, kas uzstājās nevis pret vāciešiem, bet pret katoļu baznīcu. Zemnieka dēls Huss studēja Karlovu universitātē un 1402. gadā kļuva par tās rektoru. Viņu stipri ietekmēja angļu reformātors Džons Vaiklifs, un Huss 1405. gadā sāka sludināt pret viltus brīnumiem un baznīcas greznību, nonākot nopietnā konfliktā ar katoļu baznīcu. Tas beidzās 1413. gadā ar tiesu Konstancē, kur Husu apvainoja Vaiklifa ķecerībā un Dieva zaimošanā. Tiesa pieprasīja, lai viņš atsakās no savas sludinātās mācības, bet Huss atteicās to darīt. Viņu sadedzināja sārtā.

Vaclava tradicija turpināja pastāvēt Čechijā arī vēlāk. Pēteris Šelcickis, 16. gadsimta Dieva kalps, sludināja pasīvo pretošanos ļaunumam, kuŗa tik ļoti ietekmēja Tolstoju. Padošanos kā politisku nepieciešamību atzina arī prezidents Benešs 1939. gadā, bet okupācija lika atdzimt Husa garam. 1941. gada 28. septembrī, Sv. Vaclava dienā, Čechijā par Hitlera vietnieku iecēla Reinhardu Heidrichu, kuŗu iesauca par „bendi". 1942. gadā vairāki čechu jaunieši izlidoja no Londonas un ar izplētņiem nolaidās Čechoslovakijā, ar uzdevumu viņu nogalināt. Tā paša gada 27. maijā Heidrichu arī nogalināja. Atmaksājot viņa nāvi, vācieši iznīcināja Lidičes ciemu — visus vīriešus nošāva, sievietes aizsūtīja uz koncentrācijas nometnēm, bet bērni pazuda. „Bendes" nogalinātājus pēc nežēligas vajāšanas iedzina baznīcā, kur tos nogalināja.

Jana Palacha piemēram tagad sekojuši citi jaunieši dažādās Čechoslovakijas vietās. Daži no tiem, paredzams, izvesejosies. Bet nesen Prāgā, Vaclava laukumā, netālu no vietas, kuŗā sadedzinājās Palachs, to pašu izdarija 18 gadu vecais students Jans Zajičs. Viņa dzīvību izglābt neizdevās. Atstātā vēstulē Zajičs paskaidrojis, ka pieder pie studentu pašnāvnieku grupas, kuŗa seko Palacha piemēram.

Jans Palachs tagad iegājis Čechoslovakijas vēsturē kā varonis un moceklis. Bet daudzi šai varonībā saskata kaut ko neatļautu un jautā, vai cilvēks drīkst pats pāriet robežu no gaismas uz tumsu? Palachs upurēja sevi, lai protestētu pret varmācību, kuŗa nodarīta viņa dzimtenei, un nav šaubu, ka viņš, to darot, labprātīgi atdevis savu dzīvību — visvērtīgāko, ko cilvēks var upurēt. Nav arī šaubu par viņa gara spēku, bet daudzi šaubās par to, vai tā nav bijusi, kaut nelikumota, tomēr maldiga tās robežas pāriešana, kuŗa cilvēkam atļauta.

No Jana Husa prasija, lai viņš noliedz to, ko māca. Viņš nenoliedza. Par to viņu sadedzināja uz sārta. Tā bija ciņa un gara uzvara. Ir kāda Husa lūgšana:

Meklē patiesību,
Paklausi patiesībai,
Sludini patiesību,
Mīli patiesību
Un aizstāvi patiesību
Līdz nāvei.

No Palacha personīgi nekā neprasija. Viņš pats sadedzinājās. Tas, bez šaubām, ir stiprs gara spēks. Bet var šaubīties, vai tā ir uzvara. Vai te nav jādomā par fanātismu?

Isi pirms nāves Palachs slimnīcā runājis ar ārstiem. Tie viņam izlasījuši laikrakstu ziņas par studentu un strādnieku demonstrācijām Prāgā un par lielo saviļņojumu, kuŗu tautā radījusi viņa ricība. Palachs sākumā neticēja un lūdza pacelt vēl veselās acs plakstu, lai pats varētu izlasīt laikraksta lielos virsrakstus. „Tas labi, tas nav darīts veltīgi," viņš tad noteica. Pēc ilgākas klusēšanas, saņēmis pēdējos spēkus, Palachs vēl piebilda: „Pasakiet citiem, ka es nevēlos, lai vēl kāds tā mirtu."

Vai tas neliek domāt, ka Palachs tomēr nožēlojis savu rīcību?

Cilvēku pašupurēšanās notikusi vienmēr. Jaunākajā laikā jāatceras tikai budistu mūku pašsadedzināšanās Dienvidvietnamā, lai protestētu pret valdības rīcību. Pirms daudziem gadsimtiem seno inku valsti bija cilvēki, kas labprātīgi sevi upurēja „Spalvainajai čūskai'. Tos cildināja un godināja.Un tie, atvadījušies no klātesošajiem, nogulās zem priesteŗu nažiem, kuŗi tiem dzīviem nodirāja ādu, pirms izgrieza sirdi. Tas jau ir fanātisms. Normāls cilvēks to nevar saprast, tāpat kā cilvēku ar barbarisko gara tumsību un maldīgiem uzskatiem, ka Dievs, kā to arī sauktu, var būt tāds briesmonis un tik asinskārīgs, ka prasa cilvēku mokas un vaidus.

Kristīgie pamatoti atzīst cilvēku upurēšanu par barbarismu un elles iestādījumu, bet tas tomēr netraucēja svēto inkvizīciju sadedzināt uz sārta kā ķecerus neskaitāmus cilvēkus, un to darīja arī viduslaiku tiesas.

St.

naudu uz
LATVIJU

Uz $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz 635.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laiā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINISU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... gs ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa izsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $2.00 par 1 m ēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

MĒS IESPIEŽAM

- Laulību un iesvētību ielūgumu kartes
- Vizītkartes
- Dokumentus biedrību vajadzībām
- Koncertu programmas
- Sarīkojumu biļetes
- Plakātus, dziesmu lapiņas
- Vēstuļu veidlapas, aploksnes
- Grāmatas, žurnālus

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Erna Ozoliņš
dzim. KUBULNIEKS

Dzimusi 1919. g. 3. jūlijā Mālupē—Alūksnē, mirusi 1969. g. 22. martā Vankuverā, Kanadā.

Košais zieds, košais zieds,
Agri tev bij noliekties —
Agrā pavasara dienā,
Salnas kostas, vīta
Tavas zieda lapiņas . . .

Dziļās sērās
VIRS, PIEDERĪGIE UN DRAUGI

IKDIENAS SIKUMI:

LATVIEŠU RAKSTĪTĀJI

Skābi kāposti latviešiem ir gandrīz tas pats, kas citiem cukura grauds. Tagad, modernajā laikā, kāpostiem klāt piekož dūmos žāvētas desiņas. Jādomā, ka arī senlatviešiem skābi kāposti bija labi pazīstami, tikai viņš drīzāk, varbūt, piekoda cūkas cisku. Taču Ņujorkā jāiztiek ar desām, jo cūka nav „košer" un tās labumi grūtāk dabūjami.

Kad Simtiņa mājasmāte Ienesa kūpošo šķīvi ar desiņām, saruna apklusa, vai nu no skābo kāpostu smaržas, vai arī desiņu sārtā izskata dēļ. Pirmā desiņa vislem ātri pazuda no šķīvja, arī otra, bet ar krēso veicās lēnāk.

Tad Bebers atkal sāka runāt: „Saki, Simtiņ, kā īsti ir ar tiem latviešu rakstniekiem? Cik ir rakstnieku, cik dzejnieku? Un kur sākas tikai rakstītāji?"

Simtiņš pacēla glāzi.

„Priekš," viņš uzsauca un pameta peciņu gaisā. „Svītru starp rakstnieku un rakstītāju grūti novilkt. Ja ņem pēc latviešu mēra, tad jāmēri olektēs un aršīnās, tad bars iznāk lielāks. Kur tieši novilkt svītru, to tomēr grūti pateikt. Rakstītāju mums ir valrāk nekā var saskaitīt skaitīdams. Jāņem ‚uz gulam'. Ja mērī ar šīs zemes mēriem, collās un pēdās, tad, ar stingru mēru rēķinot, rakstnieku skaits ir pavisam niecīgs. Dzejniekiem pērn bijusi izdeviga raža, un izdoto grāmatu skaits tiešām ir liels. Imantas apgāds izdeva 12 mazās sērijas grāmatiņu un beigās vēl pievienoja trīspadsmito. Ja labi gribētu, varētu vēl vienu tādu pašu seriju izdot. Bet skaitļus minēt te tiešām grūti."

„Vērojot nedaudzos latviešu literatūras žurnālus," Bebers prātoja, „nemaz nevar teikt, ka latviešiem trimdā būtu rakstnieki. Viens žurnāls slavē kultūras apmaiņu ar komūnistiem, um tajā var iepazīties ar pašreizējiem Latvijas latviešu literātiem no visām pusēm, bet mūsu pašu trimdas rakstnieku darbus gandrīz nevar saskatīt. Ir gan ievietotas dažas trimdas rakstnieku kritiskas apceres, kuŗas nevar pieskaitīt latviešu literatūrai. Otrs žurnāls sniedz daudz kaimiņtautu tulkojumu, bet atkal gandrīz nemaz pašu latviešu rakstniekus. Trešais iznāk reizi gadā, un tajā atkal veltīgi meklēt mūsu pašu pazīstamus rakstniekus. Dažus īsākus darbus var atrast ‚Daugavas Vanagu Mēnešrakstā', pa kādam ievieto laikraksts ‚Latvija Amerikā'. Saki, Simtiņ, kur palikuši trimdas rakstnieki?"

„Man personīgi nav bijis grūtību uzrakstīto darbu publicēt," Simtiņš lēni iesāka. „Vai tas ir stāsts vai romāns, grāmata vai raksts periodikai, ja aizsūtu, iekšā kā likts. Bet ar niecīgo honorāru vai vispār tikai ar paldies nevar veicināt latviešu literāro darbu iespiešanu. Vēl grūtāk ir dzejniekiem, kuŗi dažkārt paši maksā par savu grāmatu izdošanu. Bet kaut cik pieklājīgi uzrakstītai prozai nav grūtību ieraudzīt dienas gaismu."

„Vērojams, ka apgādiem jauno

Daugavas Vanagu
Grāmatnīcā
491 College ielā,
Toronto 4
Zigfrīda Juršēvska
un
Hertas Jaunzemes
KERAMIKA

Jāņa Zāliša
un
Gunara Buša
ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI

Antona Pastara
ŠĶIVJI

M. Zichmaņa
TAUTAS TĒRPU ZĪMĒJUMI

Otilijas Mežules
un
Veras Lubes
TAUTISKAS LELLES

E. Eņģeles
un
V. Užules
AUDUMI un PRIEVĪTES
JOSTAS — GRĀMATZĪMES

LATVIEŠU SKAŅU PLATES
un
LATVIEŠU GRĀMATAS

oriģināldarbu sāk trūkt," Bebers domīgi noteica.„Alfreda Dziļuma un Irmas Grebzdes darbus sāk pārspiest, tāpat kāds apgāds paziņojis, ka iespiedis Janševska ‚Dzimteni" astopās grāmatās. Bet tā jau iznāca Vācijā."

„Tas nekādā ziņā nenozīmē, ka apgādiem trūkst jaunu darbu," Simtiņš paskaidroja. „Ir pierādījies, ka pārspiežamos darbus lasītāji labi pērk, un apgāda vēlēšanās taču ir gūt peļņu. Ar vecajiem pārspiedumiem apgāds tikai cer uzlabot materiālos apstākļus, lai izlīdzinātu tos ieguldījumus, kuŗus prasījušas dažas mazāk ejošas grāmatas. Daži mūsu rakstnieki gan kliedz par literātiem nodarītām pārestībām, bet tie ir pāris cilvēku, kuŗu darbus drukā arī Latvijā, bet kas še taisnojas, ka paši nezina, kādēļ tiešī viņus tur drukā. Beber, ja tev kādreiz galva skaidrā, pārdomā, kāpēc tas notiek, gluži muļķis jau neesi. Tagad, ar siltu galviņu, jau nekā prātīga neizdomāsi."

„Saki, Simtiņ," saruna iejaucās Beberiene, „kā tas nāk, ka dažas grāmatas neesmu varējusi pat iesākt lasīt, nemaz nerunājot par pabeigšanu, bet tās tomēr skaitās izpārdotas. Dažas grāmatas izlasu vienā dienā interesantā satura dēļ, taču trīs reizes mēģināju lasīt Ķiķaukas ‚Leonardu', tāpat bija ar Andreja Irbes un Šķipsnas grāmatām, kuŗas nekad neesmu varējusi izlasīt. Turpretim Dziļuma, Grebzdes, Anšlava Egliša vai Zeltiņa grāmatas nemaz nevar sagaidīt, kad tās pienāks."

Simtiņa dzīvesbiedre uzšāvās kā bulta no krēsla.

„Beberienei taisnība," viņa iesaucās. „Komisijas piešķiŗ godalgas Ķiķaukam, Šķipsnai un citiem par it kā jaunu stilu, bet arī es tās grāmatas nespēju lasīt. Liekas, ka Fr. Kuratam Ņujorkā taisnība, ka tās rakstītas tikai kritiķiem, ne lasītājiem."

Arī Simtiņš piecēlās no krēsla.

„Ne tik strauji, dāmas," viņš mierīgi noteica. „Taisnība ir visiem, jo viss atkarīgs no tā, ko katrs literārā darbā meklē. Kam patīk interesants saturs, lai lasa Dziļumu vai Grebzdi, kam labs vārdu un teikumu sakārtojums plūstošā stilā, lai lasa Anšlavu. Kritiķis meklē jaunas formas teikumu uzbūvē un izteiksmē, un to atradis Ķiķaukas un citu darbos."

Bet dāmas bija satrauktas.

„Kultūras fondam tādas grāmatas nevajaga godalgot. Cik vispār godalgoto grāmatu bijis ar labu saturu un interesantā stāstījumā? Salīdzini dažas amerikāņu grāmatas. Vecajam profesoram Starcam bija taisnība, ka grāmatu nevar godalgot, ja tai nav vismaz līdzīgs saturs kā ‚Mērnieku laikiem'," noskaitīja Beberiene.

Simtiņa madama sasita plaukstas un iesaucās:

„Ja kāds uzrakstītu jaunos ‚Mērnieku laikus' par latviešu trimdas politiku un jubilejām, tam noteikti vajadzētu dubultīgu Kultūras fonda godalgu! Vielas šādam romānam ir vairāk nekā pietiekami. Pat es dotu tad desmitnieku. Labākie izdevumi tomēr ir atmiņu stāsti. Tajos dažs par sevi sarakstījis tādus varoņdarbus, ka citi to apšauba. Tā ir laba lasāmviela."

Simtiņš pacēla roku:

„Dāmas, lūdzu mieru. Jūs nebūsit tās, kas var piešķirt Kultūras fonda godalgas, tur ir prātīgāki vīri. Sieviņ, atnes kafiju un Henesiju prātu nomierināšanai!"

Smaržoja kafija un Henesijs, prāti nomierinājās. Simtiņa madāma ielēja kafiju.

„Ko nu strīdamies par latviešu rakstītājiem," Simtiņš iesāka. „Ir labi, ka vispār cilvēki latviski vēl kaut ko raksta. Agrāk dzimāja, ka nebūs latviešu lasītāju, tagad jāsāk domāt, ka latviešu rakstītāji pirmie izmirs. Kāda nozīme dalīt rakstniekos, dzejniekos, rakstītājos vai rakstoņos? Visi esam vienādi, visi cīnāmies par latviešu kultūras pastāvēšanu. Ja kāds sāk dalīt katēgorijās un pats sevi celt augstāk nekā citus, tas nav cienīgs būt latviešu sabiedrībā."

Beberu pāris gatavojās uz iešanu.

„Paldies, Simtiņ, par latviešu rakstītāju jautājuma apgaismošanu," atvadoties noteica Bebers. „Pats arī sāc ko rakstīt, bet vispirms palīdzi sievai nokrāmēt galdu. Ar labu nakti."

Bebers

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠINAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto, LE 5-6792

VALD. BEBRIS
759 — 0266

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 18 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

KAS? KUR? TORONTOKO?

ALFRED STIKUTS REALTOR

A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
2889 Dufferin St., Toronto, 789-2611
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-51
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

OLD COUNTRY DELICATESSEN

2800 Dundas St. West, pie Keele,
tālr. 769-8640
Emilija un Georgs DŪMPE

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana • palielinājumi • dupilikāti
• citi darbi • izcilus kvalitātes • atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PAGAUGSAIŅI — Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg pacipās, brutto 10 kg 25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 200 gr šokolādes, 60 cigaretes brutto 5 kg 22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 300 gr šokolades, 1 kg šķīvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonade, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 28.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg šķīvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozines, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozines, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigaretes 39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. 24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc. 22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. 37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc. 30.75
37 — 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. 29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. 51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc. 29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 mārc. 52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc. 27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc. 45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc. 20.90
44 — iepriekšējais sainis dubultots 36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc. 49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozines, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentcukurs — 38 mārc. 37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās.

NOTĀRS

OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

Ligate Majors

Kanadā —
Jūs meklē Dr. Bodi
Lūdz rakstīt:
EMMA GALLAS
4128 Parkside Ave.,
Philadelphia, Pa. 19104

LEDUSSKAPJI UZ LATVIJU
Mēs tagad pieņemam pasūtinājumus ledusskapju nekavējošai piegādei jūsu piederīgiem:

ZIL — MOSKWA, 240 litru	$236.33
OKA — 3,200 litru	$212.11
YURYZAN 175 litru	$196.00
ORSKA 120 litru	$191.80
BIRYUSA 160 litru	$191.89
Minsk—2 119 litru	$169.67
MIR 125 litru	$161.56
SARATOV—2 85 litru	$111.11
DNEPR vai DONBAS 165 litru	$151.56

Šais cenās ieskaitīti visi izdevumi. Piegāde garantēta. Nekavējaties un pasūtiniet tagad caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N. Y. 10010.
Pieprasiet mūsu jaunāko katalogu.

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
ASV DOLARU CERTIFIKĀTI
PILNĪGI GARANTĒTI
Jūsu piederīgie var izvēlēties, ko grib, kad grib un
DAUDZ VAIRĀK
par doloru certifikātiem.
Vairāki tūkstoši jau ir sūtījuši DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur INTERTRADE EXPRESS CORP. un viņu piederīgie rakstījuši, cik apmierināti bijuši. Ja jūs līdz šim vēl neesat mēģinājuši sūtīt
DĀVANU CERTIFIKĀTUS,
dariet to tagad.
Speciālos Vneshposyltorg doloru veikalos jūsu piederīgie var izvēlēties vislabākās kvalitātes amerikāņu, rietumeiropiešu eksporta kvalitātes kā arī labākos vietējos ražojumus. Cenas ir daudz zemākas nekā citos veikalos, tāpēc izdevīgāk sūtīt vērtīgos dāvanu certifikātus, ko jums apliecinās arī piederīgie. Par šiem pakalpojumiem nav nekas jāpiemaksā. Mazākā pārsūtāmā summa ir US$50. Arī vairāk varat sūtīt katrā gadījumā. Piegāde 3 — 4 nedēļu laikā. Mēs pateicamies visiem saviem klientiem par dāvāto uzticību un ceram ar pakalpojumiem apmierināt vēlmes arī turpmāk. Ja jūs līdz šim neesat pasūtinājuši mūsu firmā, tad izmēģiniet, jo mēs garantējam, ka būsit apmierināti.
PASŪTINIET TAGAD
TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNAKO CENRADI. ĻOTI SVARIGI

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE78-1401

Jaunas un lietotas labākās kvalitātes
HOGAN PONTIAC
AUTOMAŠĪNAS
Latv. pārstāvis: Miervaldis Austrums (Walter)
Mājās: 466-9935, darbā: 461-3561
348 Danforth Ave., Toronto.

JAUNĀS PAVASARA GRĀMATAS

Dr. A. Ziedonis —
THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF RAINIS $6.80
Pirmā grāmata visā mūsu kultūras vēsturē attiecīgi sagatavota reprezentācijai. Sekos tāda pati par Blaumani.
LATVIA — Past and Present.
second revised edition, vol. 1. ..... $19.80
Kas redzējis un skatījis pirmo izdevumu, vēl daudz ko nav redzējis. Redzēsiet — nenolikdami skatīsiet. Skaistākais izdevums par Latviju jebkad sagatavots.
Kārlis Ieviņš, rom. —
DVĒSELU RĒGI ZVAIGŽŅU KALNĀ ..... $ 3.50
Rakstnieks ir pēdējais dzīvais no lielajiem klasiķiem.
Sagatavošanā un iznāks vēl šai pavasarī:
Teiku un pasaku 13. sējums $7.80
Zeibolta RAKSTU 5. sēj. TRĪS SOĻI UZ LAIMI ..... $ 3.90
KARALIENES MARGAS II sējums ..... $ 3.90
Tālāk sagatavošanā latviešu lielākā memuāru rakstnieka
2. Unāma karalaika atmiņas. I sējums „Karogi vējā", II sējums „Zem Barbarosas šķēpa".

LATVJU GRĀMATA
Waverly, Iowa, 50677

ZIGFRĪDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETISKAS MĀKSLAS ZSTRĀDAJUMUS.
• Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. •

Vērtīga kultūrvēsturiska grāmata
derīga dāvana skolu jaunatnei.
Angelikas Gailītes
RITAUSMĀ
Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.
Vāka apdare ED. DZEŅA
GRĀMATAS CENA $4.00
Pasūtināma DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ontario.

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837.

■ Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai ■
■DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.■

PAVASARA DĀVANĀM

Šokolāde greznā iesaiņojumā, ārzemju smaržas un vislabākie kosmētikas preparāti
dabūjami
MEDICAL — DENTAL PHARMACY
1849 Yonge St. (pie Davisville) Toronto
Recepšu pagatavošana. Piegāde mājās.
Tālr. 485-6515 *Elza Galdiņa*

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

R. K. Masijs — Nikolajs un Aleksandra	$9.00
Dz. Kiršteins — Kaliet sirdis akmeņi, brāļi!	$5.00
I. Grebzde — Sērmūkšu pagasta ļaudis	$3.20
Dr. A. Ziedonis — The religious philosophy of Rainis	$6.80
Angelika Gailīte — Ritausmā	$4.00
T. Zeltiņš — Zvaigznes egles zarā	$4.20
P. Kliāns — Karsta dzelzs	$12.00
Ū. Ģērmanis — Zili stikli, zaļi ledi	$5.80
Ed Salna — Cerību cietumā	$4.00
K. Kundziņš — Atmiņas	$4.00
A. Eglītis — Bezkaunīgie veči	$5.80
J. H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
J. Babre — Meditācijas	$3.95
Z. Mauriņa — Pasaules vārtos	$6.80
„ Dzīves apliecinātāji	$3.80
A. Rupģis — Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas	$4.20
Ed. Freimanis — Apsēstie	$3.60
Ed. Salna — Negātivais stils	$12.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens	$2.25
Kā to sauc	$3.00
Sveiki, vāveri!	$3.50
J. Grīns — Redaktora piezīmes	$5.25
J. Kronlins — Dieva druva	$4.50
Ingrida Viksna — Un gājiens neapstājas, dzej	$4.20
A. Irbe — Vientuļa laiva ir nošu zīme, dzej.	$4.00
I. Bērziņa — Nopietnības laiks, dzej.	$3.00
G. Arvaldis — Māksla un dzīve, traktāts	$6.00
Aspazija simts gados	$7.80
K. Ulmanis — Klausaities vēstures sojos	$2.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Cīruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Treša Latvija	$4.25
Astride Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupes	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Pasaules krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
P. Jēgere-Freimane — Es aplecinu tevi	$4.20
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kaipi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģēņevs — Dūmi, rom.	$3.85
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu stomi, aforismi	$0.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
I. Viksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karelis—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$3.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zīdātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņā	$6.00
P. Jurevics — Idejas un stenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
J. Sirmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un svaigums	$4.50
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hirš — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Kora. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamolinš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board
Ont. Association of Real Estate Boards.

KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

Victoria Park Ave. — Gerard: 5 istabu atsevišķs mūra bungalovs, eļļas apkure, liela moderna virtuve, vannas istaba. Iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums labi uzturēts. Prasītā cena $24.500, iemaksa $3.00, atlikums uz 1 desmitgadīgu obligāciju.

Danforth — Logan: 6 istabu dubultkieģeļu māja, eļļas apkure, moderna virtuve un vannas istaba, garāža. Cena $23.900.

Eglinton — Bayview: 4 dzīvokļu atsevišķs dubultkieģeļu nams. Eļļas apkure, 4 modernas virtuves, 4 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un 4 mūra garāžas. Iemaksa $25.000.

MĒS SAGĀDĀJAM NAUDU MĀJAS IEMAKSAI, PIRMO UN OTRO HIPOTĒKU BEZ ATLIDZIBAS

Trudo apmeklējums Vašingtonā

Kanadas ministru prezidents Trudo 24. martā ieradās divu dienu ilgā apmeklējuma pie ASV prezidenta Niksona. Bija raksturīgi, ka Niksons pirms sava Eiropas ceļojuma neapmeklēja Kanadu, kā varēja gaidīt un kā viņa priekšgājēji darīja, bet Kanadas liberāļu valdības galvam nācās braukt uz Vašingtonu. Tas liek domāt, ka ASV svarīgos gadījumos ar Kanadas valdības ieskatiem nedomā daudz rēķināties, sakot, „ja jums nepatīk, varat dusmoties". Ievērojams tikai fakts, ka Trudo apmeklējums Vašingtonā ir pirmā šāda veida oficiāla vizīte prezidenta Niksona valdībai.

Arī daļa Kanadas preses šim braucienam jau iepriekš veltīja visai neparastus, bet, varbūt, vietā tēmētus komentārus, rakstot, ka Trudo šoreiz jāatsakās no dendija lomas tēlošanas un tikšanās ar skaistām sievietēm, pretēji tam, kā bija britu kopvalsts ministru prezidentu konferencē šāgada janvārī Londonā, kur Trudo „izkrita" pat no oficiālās dienas.

Tā vietā abi valstsvīri Vašingtonā koncentrējās uz plašām ASV un Kanadas pārrunām, kuŗas skar abu valstu svarīgākās problēmas, ievērojamu vietu tajās ieņēma Niksona plānotā pretraķešu aizsardzības sistēmas izveidošana un Kanadas bažas par iespējamu ūdeņraža bumbu eksplodēšanu virs tās territorijas varbūtējā uzbrukuma gadījumā no ziemeļiem, kāds varētu nākt no sarkanās Ķīnas vai Pad. savienības. Iepriekšējā prezidenta Džonsona aizsardzības plānā bija paredzēts, ka šādu uzbrukumu varētu sagaidīt tikai no sarkanās Ķīnas, bet Niksons uzbrukuma varbūtībā ieklāvis arī Pad. savienību, tādēļ ievērojami paplašinājis savu aizsardzības programmu.

Apzinoties stāvokļa nopietnību, Kanadas valdības locekļi savam ministru prezidentam vizītes braucienā uz Vašingtonu „ceļa maizei" bija devuši līdz padomu neaizrauties ar skaistām runām un liekvārdību, bet nopietni apsvērt situāciju un izprast pašu ASV ārējās un iekšējās problēmas, kuŗās iekļaujas arī karš Vietnamā un rasu nemieri.

Šādos apstākļos ASV pašreiz nav noskaņotas uz vieglu un omulīgu tērzēšanu, tādu neciešot arī no Kanadas valdības galvas. Pat konservatīvā Kanadas prese bija atradusi par vajadzīgu norādīt, ka jebkāda novirzīšanās no nopietnā protokola var novest pie Trudo novērtēšanas kā viegla svara „pleibоja" jau prezidenta Niksona pirmā amata gada sākumā.

No ASV gaisa spēku lidlauka ārpus Vašingtonas prezidenta helikopters nogādāja Trudo uz Balto namu, kur viņu apsveica Niksons, ārlietu ministrs Rodžers, armijas štāba priekšnieks ģen. Vīlers un diplomātiskā korpusa pārstāvis — Nikaragvas sūtnis Sakasa.

Līdztekus galvenajam tematam par ASV pretraķešu aizsardzības tīkla izveidošanu pārrunāta arī Kanadas ārlietu politika un turpmākā piedalīšanās NATO, sarkanās Ķīnas atzīšana, Vidējo austrumu krīze un Kanadas kviešu un eļļas tirgus. Blakus kontinentālajai, eļļas politikai Kanadai ir rūpes par tālo ziemeļu eļļas lauku jurisdikciju: kops Ajaskā atklāti milzīgie eļļas avoti, dažas ASV eļļas sabiedrības, kā ziņo, iekārojušas tuvu piegulošo Kanadas territoriju, tā izraisot jautājumu par jurisdikcionālajām tiesībām.

Pēc pirmajām pārrunām ar ASV prezidentu, Trudo bija ārlietu ministrijas viesis Rodžera rīkotajās brokastīs, pēc tam piedalījās „balto kaklasaišu" dinejā Baltajā namā. Tā bija pirmā valsts dineja, kuŗu Niksons sava amata laikā rīkoja kādas ārvalsts valdības galvam. Laikraksti piezīmēja, ka vecpuisi Trudo nepavadīja neviena dāma un viņš pārnakšņojis „Blaire House" vecajā ēkā pāri ielai, pretim Baltajam namam. Žurnālisti rakstīja, ka nams tieši atradies pārbūvē, celtnis nedarbojies un Kanadas ministru prezidentam nācies pašam kāpt pa augstajām kāpnēm uz savām apmešanās telpām un guļamistabu. Aukstās brokastis uzsūtītas ar virtuves celtni no pagrabstāva, tad virssulainis tās pa gariem gaiteņiem aiznesis uz prominentā viesa gulamistabu. Nama pārbūves strādniekiem dots rīkojums uz laiku apklusināt savu veseļu citienus, lai netraucētu Kanadas valdības galvu.

Nākošajā rītā Trudo tikās ar ASV viceprezidentu Agnū, aizsardzības ministru Lērdu un citiem Niksona valdības ministriem, pēc tam atkal ar prezidentu Niksonu. Apmeklējuma otras dienas pēcpusdienā Trudo bija paredzēta tikšanās ar Kanadas sūtniecības darbiniekiem Vašingtonā un pilsētas galvu — nēģeri Volteru Vašingtonu. Vakarā Trudo aicinājis ASV valdības pārstāvjus un žurnālistus uz „meino kaklasaišu" dineju Kanadas sūtņa Edgara Riči rezidencē, pēc tam izlidoja atpakaļ uz Otavu.

Niksons īpašā runā uzsvēra, ka tikšanās ar Kanadas ministru prezidentu Trudo bijusi viena no vissekmīgākajām, kāda jebkad notikusi starp abu valstu valsts vīriem. Prezidents arī paziņoja, ka Trudo viņu ielūdzis vizītē uz Otavu, ko viņš pieņēmis. Niksons izcēla Trudo politisko veiksmi, kuŗu tas guvis 3 gados, kamēr viņam pašam bijuši vajadzīgi 22 gadi, lai kļūtu par valsts prezidentu. Tirdzniecības sarunas starp abu valstu pārstāvjiem notiks jūnija beigās, lai kopīgi panāktu atrisinājumu kviešu tirgus jautājumam.

300 rūdītu žurnālistu krustugunīs Trudo nokļuva Nacionālajā preses klubā rīkotajā preses konferencē, izpelnoties aviņnieku simpatijas ar savu neizsīkstošo humoru, asprātīgajām replikām un brīvo stāju. Žurnālisti par aktuālāko izvirzīja jautājumu, vai Trudo raugās labvēlīgi uz ASV pretraķešu sistēmas izveidošanu, uz ko viesis atbildēja, ka ir „tikai ministru prezidents", tādēļ par šo lietu lems Kanadas parlaments saskaņā ar valsts aizsardzības politiku nākotnē, kuŗu pašreiz revidē. Viņš aizsardzības politiku neesot ne noraidījis, ne pieņēmis, bet „palicis malā". Trudo nācās atbildēt arī uz citiem „ķīgiem" jautājumiem, piemēram, kādēļ Kanada tirgojas ar Kubu un tā palīdz komūnistu subversīvajiem plāniem Dienvidamerikā. Kanadas ministru prezidents atbildēja, ka arī ASV tirgojas ar daudzām valstīm, piemēram, Pad. savienību, kuŗu valdības formai nepiekrīt. Starptautisko tirdzniecību nedrīkstētu ietekmēt kādas valsts politiskā iekārta, jo tirdzniecisko attieksmju pārtraukšana saspīlējumu nemazinātu. Trudo domāja, ka arī ASV nāksies izbeigt komūnistiskās Kubas izolāciju, varbūt pat atzīstot Kastro valdību, kas nebūtu kļūda. Jautāts par Kanadas gatavību atzīt Pekingas valdību, Trudo atbildi aizklājа ar atjautīgu repliku, ka atzīvaditi jau 20 gadi, kamēr sākts runāt par šo jautājumu, tādēļ jābūt pacietīgiem, gaidot, varbūt, vēl 20 gadu... Žurnālisti atgādināja, ka prezidents Niksons savā Eiropas apmeklējuma laikā līdzīs Francijas prezidentu Degollu vizītē uz ASV, un jautāja, kad Kanada to domā darīt? „Mēs vispirms novērosim, ko ģenerālis Degolls darīs Luizianas pavalstī, kad apmeklēs ASV," atjokoja Kanadas ministru prezidents.

✝

Mūžībā aizgājis
bij. Bārbeles mežzinis

Arturs Upītis

dzimis 1898. gada 9. decembrī,
miris 1969. gada 26. martā Toronto.

Es sapni par dzimteni
pagalvī lieku . . .

Par vipu sēro
PIEDERĪGIE KANADĀ, DĒLS UN
VEDEKLA LATVIJĀ

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pēc vairāku vēstuļu un draudu apmaiņas un kopīgas sēdes Toronto pilsētas valde vienojusies ar Ontario provinces tirdzniecības ministru Rendelu atļaut provinces valdībai celt savu paviljonu Nacionālās izstādes laukuma ezermalā, noslēdzot publikai uz 2 gadiem parku starp Lakeshore bulvāri un ezeru. Provinces valdība apņēmusies paviljonu pabeigt līdz 1971. gada maijam, kā arī parakstījusi solījumu pēc konstrukcijas darbu pabeigšanas restaurēt parku oriģinālā stāvoklī.

☆ Kanadas imigrācijas ierēdņi nav devuši atļauju iebraukt Kanadā ASV internacionālās jaunatnes partijas (YIP) vadonim Džerijam Rubinam. Toties CBC televīzijas raidītāja vadība nekavējās komūnistisko jipiju intervēt. Dž. Difenbēkers parlamentā izteicās, ka būtu laiks norādīt CBC mazajiem cēzariņiem, ka tie nedrīkst pārkāpt Kanadas likumus, ar šāda veida intervijām ievazājot un izplatot revolūcionāru ideoloģiju.

☆ Drīzumā gaidāma Ontario generālprokurora Artura Višarta iecelšana par pirmo provinces tieslietu ministru. Kaut Višarts šo amatu neoficiāli veic kopš 1964. gada, to apstiprinās tikai gaidāmais gubernatorieltnanta R. Makdonalda paraksts, nodibinot pirmo Ontario tieslietu departamentu.

☆ Ontario studentu apvienība plāno savu aktīvitāti izvērst Toronto vidusskolās, pulcējot skolēnus t.s. „teach-in" sesijās, universitāšu aktīvistiem cenšoties tos ievilkt savas ideoloģijas tīklos. „Apmācības" organizēs visās Ontario lielākajās pilsētās, ievēlot delegātus, kas pēc tam pulcēsies sanāksmē Toronto.

☆ Toronto progresīvi konservatīvo padome sagatavojusi iesniegumu samazināt uzgaides laiku Kanadas pavalstniecības iegūšanai no 5 uz 1 gadu. Ikviens imigrants, kas pārbaudē spētu rādīt zināšanas angļu vai franču valodā, Kanadas kultūrā, vēsturē un sabiedriskajā iekārtā, varētu iegūt pavalstniecību nekavējoties. Iesniegumu apspriedīs maijā.

☆ Jaunieši, sākot ar 16 gadiem, kuŗiem vecāki ir alkoholiķi un nepieciešama palīdzība ģimenes apstākļu pārvarēšanai, var griezties tieši Addiction Research Foundation, Toronto. Centra jaunatnes padomdotuves vadītāja Margareta Korka pārliecināta, ka jauniešiem nepieciešama vieta, kur tie var izkratīt sirdi sakrājušos nepatiku, kaunu, naidu un izmisumu, kas rodas alkoholiķu ģimenēs. Līdzšinējā pieredze rādījusi labus panākumus jauniešu emocionālās dzīves nostabilizēšanā. M. Korka nodomājusi publicēt savu pieredzi grāmatā „Aizmirstie bērni".

☆ Kanadas nacionālā baleta sabiedrība atstādinājusi no darba baletdejotāju Hovardu Markusu. Iemesls — Markuss, kuŗam bija jāpiedalās „Romeo un Džuljetas" izrādē, atteicās nogriezt garos, gar ausīm noaugušos matus, kad baletmeistare un sabiedrības mākslinieciskā vadītāja Celija Franka pieprasīja. Viņam aizliedza uzstāties, aktieŗu arodbiedrība saņēma atiecīgu paziņojumu, un šobrīd 19 gadu vecais dejotājs kas ar Nacionālo baleta sabiedrību bija saistīts vairāk nekā 4 gadus, var pārdomāt savas karjēras pēkšņo lūzumu. Interesanti atzīmēt, ka arodbiedrība šai gadījumā neaizstāvēja savu biedru, bet atļāva baleta sabiedrībai izbeigt līguma saistības.

☆ Izglītības ministrs Dēviss paziņojis, ka Ontario valdība ar pārējo provinču un federālo valdību pārstāvjiem apspriež iespēju nodibināt nacionālu izglītības veicināšanas banku, kas piešķirtu aizdevumus studentiem. Aizdevumu atmaksas aplēstu pēc studiju beigšanas atkarā no beidzēja ienākumiem. Ar šo nokārtojumu cer veicināt apdāvinātu mazturīgo skolēnu nodošanos studijām.

NEATBILDĪGA LĪDZEKĻU IZŠĶIEŠANA

Federālās valdības revizijas komisijas priekšsēdis Maksvels Hendersons, pārbaudīdams norēķinus par Montrealas Expo izstādes izdevumiem, konstatējis, ka atzīmes par ienākumiem un izdevumiem atzīmētas tik pavirši, ar taisnotājiem dokumentiem vienā otrā gadījumā pat trūkstot, ka komisija, kuŗa ietelp arī Kvebekas pārstāvis, attelkusies apstiprināt Expo vadības uzdotos ienākumus 101.438.000 dol. apmērā. Eksperimentālās paraugceltnes Habitat 115 pabeigtie un 43 nepabeigtie dzīvokļi izmaksājuši, piemēram, 17,982.000 dol. sākotnēji aplēsto 10,510.000 dol. vietā, bet tikai daļa jauno izdevumu specificēta. CBC samaksājusi 146.000 dol. par aizrunātām, bet nelzmantotām viesnīcu istabām, kamēr tā darbinieki apmetušies citās viesnīcās, radot 40.000 dol. izdevumus. Arī aizsardzības ministrija pagājušajā saimniecības gadā izšķiedusi ap 13 milj. dolaru nelietpratīgos pārgrozījumos un aplēsēs. Neprofitabla saimniecība konstatēta Šarlottaunas federācijas celtnes būvdarbos, sagādājot 556.000 dol. zaudējumu. Līdzīgi izrīkojušies ar valdības īpašumu, kādu metallietuvi netālu no Renfrū, kas 1957. gadā uzcelta par 2,7 milj. dol., bet vēlāk pārdota par tikai 165.000 dol. kādai sabiedrībai, kuŗa saņēmusi 457.000 dol. federālās valdības aizdevumu rūpniecības modernizācijai, pie tam 5 gados tai jāatmaksā tikai puse aizdevuma...

Arī bankas par valdības noguldījumiem, kas sasnieguši 100 milj. dol., nav maksājušas ne centa augļu, kaut Banku likums nedod valdībai tiesības noguldīt līdzekļus bez procentu saņemšanas.

Ielaušanās Montrealas Admiralty Courts reģistrātūrā izraisījusi izmeklēšanu, kuŗā konstatēts 17.100 dol. iztrūkums, pēc tam izrādījies, ka 16.000 dol. piesavinājies reģistrētājs. Rūpniecības departamenta jaunu apgabalu izveidošanas norēķinos uzrādīts 11 milj. dolaru balanss, kaut īstenībā šī summa sasniedz 45 miljonus. Ziemeļrietumu apgabalu valdības lēses un dokumenti par izdevumiem un ienākumiem saturtik daudz kļūdu un nepilnību, ka par pagājušo gadu nav bijis iespējams izgatavot ticamu finanču pārskatu. Visi minētie ir tikai daļa atklāto nepilnību valdības iestāžu saimniekošanā, neminot tādus sīkumus, kā pārskatīšanās dēļ piešķirtus 109.000 dol. kādas slimnīcas celtniecības darbiem, kaut pati slimnīca bija pieprasījusi tikai 46.000 dol., un daudz līdzīgu gadījumu plaša vēriena sabiedrisko līdzekļu izlietošanā.

M. Hendersons parlamentā pieprasījis iecelt neatkarīgu komisiju, kuŗa pētītu, kā novērst valdības izšķērdības un ekstravagantās saimniekošanas cēloņus.

—ns

SIKĀS ZIŅAS

● Bijušā ASV prezidenta un otra pasaules kara virspavēlnieka ģenerāļa Dvaita Eizenhauera veselības stāvoklis tiktāl paslikti nājies, ka ārsti 26. marta vakarā nopietni bažījās, vai slimnieks spēs pārdzīvot nakti. Līdz redakcijas slēgšanai par prezidenta Rūzvelta militārā padomdevēja stāvokli ziņas nebija saņemtas.

● Kanadas parlamentāriešu aizsardzības komisija sastādījusi ziņojumu parlamentam, ieteicot turpināt Kanadas piedalīšanos NATO. Kā jau ziņots, 30 komisijas locekļi savu atzinumu guvuši divu nedēļu ilgā Eiropas apmeklējumā.

SPORTS

SPORTS KĻAVLAPAS ZEMĒ

Kaut Toronto nule pārsteidzis sniegs, gaisā tomēr nenoliedzami jūtamas spirgtās pavasara vēsmas, un tā nav vairs tālu laiks, kad arī Kanadas latviešu vieglatlēti atkal izies brīvdabas laukumos, lai sperstu pirmos soļus pretim šīs vasaras sezonai. Tā nu pienācis pēdējais brīdis atskatīties uz aizvadīto sezonu, lai to tad pilnīgi nodotu archīviem. Atsāļjot „Sporta Apskata" ziņā pakavēties pie 5 vai 10 labākajiem latviešu vieglatlētiem atsevišķajās disciplīnās, minēsim šoreiz tikai Kanadas latviešu 5 labākos vieglatlētus 1968. gadā, rezultātus izvērtējot pēc starptautiskajām IAAF punktu tabulām

Vīriešu disciplīnās

Pūce	1110 p.	diskā
Strauts	926	diskā
Zvaigznīte	842	šķēpā
Dravinskis	840	trīssoli
Zivtiņa	816	tāllēkšanā

Sieviešu disciplīnās

Ceļdoma	945	augstl.
Jaunzeme	838	100 m skr.
Strauta	758	diskā
Tērauda	746	šķēpā
Ulmane	721	augstl.

☆

Tūlīt pēc Kanadas olimpiešu bālā snieguma Meksikositijā valsts veselības ministrs Munro izraudzīja īpašu komisiju un izsūtīja gaŗas aptaujas lapas sporta jaudīm, lūdzot viņu atbildes, komentārus un ierosinājumus amatieŗu sporta veicināšanai. Diez', vai atbilžu lasītājiem īsti patiks šo rindiņu rakstītāja domas un piezīmes, bet saņemtās atbildes jau izraisījušas kontroversijas un polemikas presē, komentārus radio un telvīzijā.

Viss kļavlapas zemē rotē ap dolara zīmi. To tveŗot un pielūdzot, kanadietim nav laika domāt — viņa vietā domā t.s. news media. To savukārt diriģē cilvēki, kuŗi bijuši veiksmīgi dolaru medībās. Uz apzeltīta pjedestāla ceļ pūļa elkus —profesionālos ledushokejistus; amatieŗu sportistus pavada tikai smīni, kādus parasti velti plānprātiņiem.

Tā, piemēram, Kanadas lielākā laikraksta sporta nodaļā nesen bija veltīta turpat vesela lappuse odai par jaunu ledushokeja zvaigzni. Divas slejas aizņēma viņa „stedī" meitenes apraksts ķermeņa izmēri, matu krāsa, hobiji. Viņai esot klēpja suņtis vārdā Lulū, kuŗam acis tik dzidri zilas, kā Rokiju kalnu ezeru ūdeņi. Katru nedēļu spalvas iesmaržināšana maksājot 19,99 dol. ... Ne rindiņas laikrakstā tomēr nebija par amatieŗu sportu, un neviens darbinieks visā sporta nodaļā, redaktoru ieskaitot, nekad nebija dzirdējis par pasaules lielākās sporta organizācijas — Starptautiskās vieglatlētikas savienības eksistenci...

Ierosinājums: lai „slimnieks līdz nākošajām olimpiskajām spēlēm 1972. gadā Minchenē atvesejotos, nekavējoties šķirama „laulība" starp ledushokeja biznismeņiem un „news media" kā sabiedriskās domas veidotāju un jauniešu gaitu ietekmētāju. Liela daļa rakstu par profesionālo sportu — patiesībā sludinājumi tekstā — pārcelami uz finanču un „show business" nodaļām. Ja tas nav iespējams, tad pārveidojams Kanadas karogs, kļavlapas vietā par simbolu liekot zaļo dolara zīmi. Zem šāda karoga tad starptautiskās sacīkstēs pulcēsies jauniešu tūkstoši, un zelta medaļas birs kā no pārpilnības raga...

Jāšaubās, vai šis sarkasms Munro kungam un viņa komisijai patiks, tāpat kā atgādinājums, ka Difenbēkera valdības katru gadu amatieŗu sportam piešķirtos 3 milj. dolaru liberāļu valdība tūlīt pasteidzās apcirpt uz pusi. Bet — viņi jautāja, es atbildēju.

☆

Tas būs skaists brīdis, kad Sidrabenē atklās jauno sporta laukumu un mastā uzvisies Latvijas karogs. Skaists tāpēc, ka gaidīts jau tik ilgi, ka beidzot galā būs Paula Plīša daudzu gadu nerimtīgā cīņa par savas idejas piepildījumu. Apšaubīts, pat pelts, viņš ar istu vidzemnieka spītu un neatlaidību no ceļa vāca sprunguli pēc sprunguļa, lai īstenotu savu skaisto un simbolisko ieceri — stadionu pārupē. Gluži kā sendienās sirmajā Rīgā!

Bet būsim arī atklāti — bez Raimonda Bultes un Viktora Sališa viss uz papīra paliktu arī turpmāk.

Ir dzirdēti iebildumi par partejisku vietas izvēli, paralēlismu naudas šķiešanu „proziskiem" un nenozīmīgiem pasākumiem. Mūžīgo opozicionāru latviešiem nekad nav trūcis, skaja bijusi viņu valoda, darbi un devums tomēr niecīgi. Ideālāku vietu par Sidrabenes aizupi grūti iedomāties. Vecākiem būs gandarījums par labi paveiktu darbu, jauniajiem vieta, kur pasportot svaigā gaisā un izvēdināt pilsētu dūmakas piesātinātās plaušas. Tie ir tikai divi no daudzajiem iemesliem, kādēļ laukums Sidrabenē noteikti vajadzīgs! Kas ir tie trīs vai četri dolaru tūkstoši daudzajiem Toronto un Hamiltonas latviešiem? Dažs izkūpina tūkstošus vienā vienīgā medību braucienā, dzenoties pēc kazas ragiem. Cits ar plašu žestu rīko rautus draugiem un paziņām glaunos tērpos, bet sabiedrisko pasākumu budžetā iemet sīknaudiņu un skurbuļīti iztrūkušās pogas. Ja katrs pieaudzis Toronto Sv. Andreja draudzes locekļis kopā ar sporta cilvēkiem nopirktu tikai vienu stipru padzēriena pudeli mazāk, tad Sidrabenes „Pārdaugava" izveidotos par skaistāko no pieminekļiem; noderīgu un praktisku turklāt, kas saista jaunatni un tās intereses.

Māksla, kultūra, izglītība, karjēra dzīvē un darbā — tās visas ir labas lietas, taču jāšaubās, vai kāds ir spējis apmainīt doktora gradu, direktora posteni, bankas kontu vai mūzas skūpstu pret zaudētu fizisko vai garīgo veselību. Ja grīņam palikt tie, kas esam — latvieši, tad nekas mums nevar būt svarīgāks par veselību un mūsu jaunatni. Zaudējuši to, būsim zaudējuši visu. A. Z.

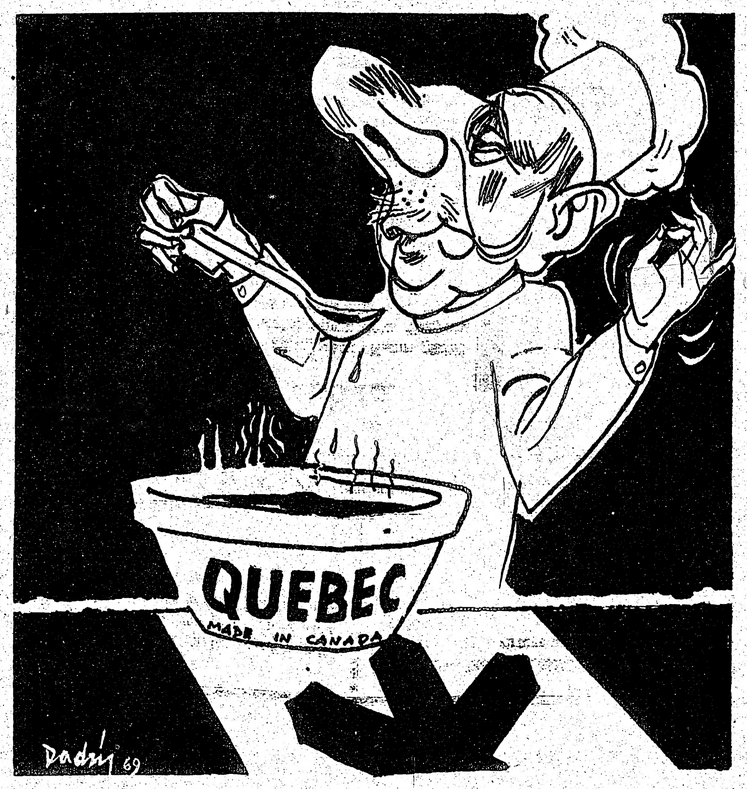

GARŠIGA VIRA Dadža karikatūra